Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 247. szám. Kedd, szeptember 9.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jósef-körut 18. Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt). Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az ünneplő Pozsony.

Budapest, szeptember 8.

A szegedi első mezőgazdasági kiállítás teljes sikere után a második kiállítás nem várathatott magára sokáig. Vasárnap már meg is nyitották Pozsonyban. Hogy ennek a második mezőgazdasági kiállításnak sikere fogyatékosabb ne legyen, sok szerencsés körülmény összejátszása biztositja. Az első szerencsés körülmény: a hely okos megválasztása. Pozsonynál alkalmasabb város a második mezőgazdasági kiállitás rendezésére igazán nincs az országban. A város ott van a monarchia két államának határán, históriai multja csupa fény és tekintély, jelene csupa remény és megnyugtatás. Ha valahol: Pozsonyban csak sikere lehet a kiállításnak. Szerencsés a kiállitás időpontja is. Most, amikor az esztendők óta vajudó gazdasági kiegyezésnek valahára dülőre kell jutnia: a mezőgazdasági kiállitás időszerü dokumentum lehet a maga tartalmával és tanulságaival. Szerencsés továbbá a rendezésnek módja és a megnyitás hangneme is. Ez talán a legszerencsésebb. Mert annyi torzsalkodás után csak okos és tapintatos, hogy a második mezőgazdasági kiállitás megnyitása alkalmával a rendezők is, a kormány is hangoztatják a gazdasági faktorok harmoniájának föltétlen szükségességét. Ez az első akkord mindenesetre kedves és jóleső, kedvesebbé csak az tehette volna, ha ez a nagy igazság nemcsak a birálatnak alávetett nyilatkozatokban talál helyet, hanem egyszersmind a főhercegi védnök megnyitó beszédében is. Ez is szépen illett Pozsony ünnepnapjához, de a gazdasági harmonia nyomatékos hangoztatása talán országosabb érdeklődést tudott volna kelteni, mint a főhercegi védnöknek az a tiszteletreméltó vallomása, hogy dicső elődeinek példáját követvén, maga kezeli birtokait. Magyarország lakosságának tulnyomó többsége mély sajnálkozással kénytelen arra gondolni, hogy nem követheti a magas védnök példáját, mert csak hajlandósága van hozzá, de birtoka nincs. Ennél a tiszteletreméltó vallomásnál tehát becsesebb lehetett volna a gazdasági harmonia szükségének hangoztatása. De igy se baj. A rendezők mindegyike s a kormány igenis talált szavakat a legaktuálisabb igazság kimondására s ez a fő.

A miniszterelnök, aki több izben szólalt fel, beszédeinek mindegyikében hangoztatta a gazdasági élet különböző ágai közt fentartandó békés összhangot és egyensulyt. Sem maga ez az ige, sem a reá vetett nyomaték nem uj. Három évvel ezelőtt a szegedi kiállitáson és azóta is, minden egyes alkalommal a különböző közgazdasági ágazatok harmonikus fejlesztését vallotta a miniszterelnök a kormány szocialis és gazdasági politikájának vezérelvéül. Azóta agrár részről egyre megujuló és egyre türelmetlenebb kisérletek történtek, hogy a kormányt emez álláspontjáról leszoritsák. A kormányelnök mai szavai e kisérletek hiábavalóságát dokumentálják minden tüntetés nélkül, de teljes szilárdsággal.

A miniszterelnök kiegyenlitő szavai mellett figyelmet kelthet gróf *Dessewffy* Aurél nyilatkozata a mai országos gazdakongresszuson, hogy a törvényhozás eddig jóformán csupán az ipart védte a vámpolitikában s hogy a gazdaközönség csak oly feltétellel kész a kormányt támogatni, ha ezentul a mezőgazdaság érdekei is érvényesülnek. Sajnáljuk, hogy a gróf beszédéből csak kivonat fekszik előttünk s hiteles szövege eddig nem került a nyilvánosság elé. Ebben a kivonatos formában mintha polemia csendülne ki belőle s valóban nem tudni tisztán, a szónoknak mi volt a célja, az-e, hogy a magyar kormánynak Ausztriával szemben támasztékot nyujtson, avagy az-e, hogy a liberális kormányt az agráriusok nevében megfenyegesse. Bevárjuk a beszéd hiteles szövegét és véleményt akkor mondunk majd felőle.

De most örvendjünk együtt Pozsony városával, amely, hogy ugy mondjuk, csinált magának néhány hétre egy harmadik egyetemet, ahová Magyarország tudásra szomjas gazdái eljárhatnak okulás és lelki gazdagodás kedvéért. El is fognak járni, nemcsak a nagygazdák, de — mint Szegeden történt — a kicsinyek is, akiknek az okulásra ritkább az alkalmuk, pedig nagyobb a szükségük. Ez a körülmény ad állandóbb jelentőséget a tegnap ünnepi formák közt megnyitott kiállitásnak. Az ünnep elmulik, de a jelentőség megmarad. S hogy a kormány a maga részéről a legkomolyabban kiván hozzájárulni a pozsonyi napok emlékezetessé tételéhez, azt többek közt bizonyitja az is, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnök a kivándorlás korlátozására vonatkozó terveinek részletesebb kifejtését éppen a pozsonyi kiállitás idejére tartotta fenn. Kérték tőle álláspontjának részletezését a délvidéki kivándorlás előtt is, de azt felelte, hogy részletes tervét a kormány Pozsonyban fogja kifejteni. A pozsonyi kiállitás tehát már eleve jelentőséget kapott s a kormány maga akarta ugy, hogy az ország figyelme Pozsony felé terelődjék. Nem csoda, ha ennyi szerencsés körülmény összejátszása csakugyan országos ünneppé avatta Pozsony ünnepét. A megnyitás napján Pozsony ünnepelt, de érzésben ott volt az egész ország. Egy helyi kiállitást nyitottak meg, de az egész ország számára. Pozsonyé az érdem és a dicsőség, de az egész országé a haszon és a tanulság.

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyejev).

Irta: GORKIJ MAXIM.

(70)

Egyetlen jóravaló ember sincs most az egész városban, ugy hogy tegnap már ujságirókkal kellett megismerkednem . . . Nem rossz alakok . . . jókedvü népség . . . ámbár eleinte nagyon adták az arisztokratát, de utoljára is valamennyit berugattam . . . Esküszöm apám vagyonára, hogy ma is berugatom őket. Majd bemutatom őket önnek is . . . Van köztük egy tárcairó, az, amelyik magát ugy lecsepülte egyszer . . . hogy is hivják? Jókedvü ember, hogy az ördög vinné el! Igazán egyet ki kellene tartani az embernek. Fizetne neki az ember, hogy szórakoztasson bennünket. Nagyszerü volna! Volt egy kuplé-énekesem. Annak csak megparancsoltam:

— Kinskij egy kuplét énekelt s az ember majd megpukkadt nevettében. Kár, hogy eltünt . . . Ebédelt már?

— Még nem . . . És Sasa? — kérdezte Foma, akit elfárasztott ennek a tarkaruhás hosszu legénynek a beszéde.

— No, tudja — a gyáros fia savanyu arcot vágott — haszontalan teremtés ez a Sasa. Az ember fél tőle . . . nagyon unatkoztam vele. Vigye el az ördög! Olyan hideg, mint a béka. Brr! Nem. El fogom küldeni.

— Igaz. Nagyon hideg — mondta Foma s elgondolkodott . . .

— Minden ember törekedjék arra, hogy képességei szerint végezze dolgát — mondta a gyáros fia oktató hangon. Ha tisztességes aszszony volt is azelőtt, azért jól kell végeznie a kötelességeit. Igyunk egy kis pálinkát?

Ittak. És részegek lettek.

Estefelé nagy, lármás társaság gyült a vendéglőbe s Foma, aki részegségében is csöndes és szomoru volt, nagynehezen igy szólt:

— Az a véleményem, hogy némely ember hernyó, más ember olyan, mint a veréb... Megeszi a hernyót. Ez igy van... És én... és ti mindannyian céltalanul jártok a világban. Ugy élünk, hogy semmihez sem lehet hasonlitani bennünket és igazolni sem lehet... Teljesen fölöslegesek vagyunk.

De mire valók a többiek és egyáltalán mire valók az emberek? Ezt érteni kell . . . Uraim, mi mindannyian meg fogunk pukkadni. Istenemre, hogy megpukkadunk! És miért . . . mert csupa haszontalanság az, ami bennünk van . . . lelkünk haszontalan és egész életünk haszontalan! Uraim, én sirok . . . mi célja van életemnek? Nincs, semmi célja sincs. Öljetek meg . . . hogy ne legyek. Meg akarok halni . . .

Nagyon sirt. Egy részeg, alacsony emberke ült le mellé, valamire emlékeztetni akarta, megcsókolta s miközben késével az asztalt ütögette, igy szólt:

— Ez igaz! Hallgassatok! Szivleljétek meg az okos szót. Hadd beszéljenek a rendezetlen élet elefántjai és mamutjai! Az igazi orosz lelkiismeret szent dolgokat beszél! Ordits, Gorgyejev! Ordits csak, ahogy tudsz.

Ujból Fomára akaszkodott, a mellére borult, arcára fektette gömbölyü, fekete, kopaszranyirt fejét, ugy hogy Foma nem is igen láthatta arcát. Ez dühösitette Fomát, ellökte magától ezt az embert s dühösen orditotta:

— Ne mászkálj rajtam! Hol a pofád? Mégy innen!?

Köröskörül a részegek röhögése hallatszott. A gyáros fiának szinte kifogyott a lélekzete s rekedt hangon orditozott:

— Gyere hozzám! Havi száz rubelt fizetek. Kapsz kosztot és kvártélyt is. Gyere! Szavamra mondom. Fütyülj az ujságodra! Én többet fizetek . . .

Ebben a teremben minden mozgott és hullámzott. Az emberek hol eltávolodtak Fomától, hol meg ujból a közelébe jutottak. A plafond hirtelen kezdett lefelé szállni, a padló pedig fölfelé emelkedett s Foma ugy érezte, hogy a kettő közé kerül s összelapitják. Aztán ugy érezte, hogy uszik, valami végtelen, zajgó folyóban uszik. Tántorgott s ijedten mondta:

— Hát hova uszunk? Hol van a kapitány?

Hangos, orditó nevetés hangzott föl. A kis, fekete ember pedig torkaszakadtából visitott.

— Igaz! Mindnyájan vitorla és kormány nélkül járuuk . . . Hol a kapitány? Hol? Hahaha! Hol a ka—pi—tány?

*

Mikor Foma részegségéből fölocsudott, kis, kétablakos szobában találta magát. Az első tárgy, melyre tekintete esett, egy kiszáradt fa volt. Az ablak előtt állott; vastag törzsét korhadt hánes fedte s törzse megakasztotta a világosságot, hogy a szobába jusson. Hajlott, fekete, kopasz ágai szomoruan és erőtlenül lógtak a levegőbe, himbálóztak s szomoruan, panaszosan recsegtek. Esett, egész vizözön zuhogott le az ablaktáblákra s mintha valahol sirtak volna. Evvel a sirással együtt egy irótoll percegése és mormogás hallatszott.

Foma nagynehezen megforditotta beteg, fáradt fejét a hang irányába. A fekete emberkét látta az iróasztal mellett.

(Folytatása következik.)

Lapunk mai száma tizenkét oldal.

A kiállítás megnyitása.

Pozsony, szeptember 8.

Országra szóló fénynyel nyitotta meg tegnap *Frigyes* főherceg a II. országos mezőgazdasági kiállítást, melynek nagyszerű sikere, *Széll* Kálmán miniszterelnök megjelenése és nagyfontosságu nyilatkozatai nemzeti jelentőséget adnak. Az ősi koronázó-város közönsége magyar vendégszeretettel fogadta a kormány tagjait és a többi vendégeket, akik nagyszámban sorakoztak a magyar gazdák kitünőségei körül. A hazafias lakosság átérezte a nagy nap jelentőségét és külsőségekben is dokumentálta, hogy átérzi fontos helyzetét a nyugati határszélen, megmutatta ezt a falai közé gyült gazdaközönség lelkes fogadtatásával is, amely magyar ünneppé avatta a kiállítás megnyitását.

A miniszterelnök Pozsonyban.

Széll Kálmán miniszterelnök vasárnap hajnalban érkezett Pozsonyba, s reggel 8 óráig szalonkocsijában maradt. Nyolc órakor megjelent a pályaudvaron *Brolly* Tivadar polgármester a város tanácsa és nagyszámu közönség élén is lelkes szavakban üdvözölte a *miniszterelnököt*, aki válaszában hangsulyozta, hogy örömmel jött Pozsonyba, azért is, mert e városhoz felejthetetlen emlékek füzik.

Huszonegy évvel ezelőtt régi választókerületében legyőzetett és akkor Pozsony városa negyvennyolc óra alatt a kezébe adta a képviselői mandátumot, ezt Pozsony városának nem feledi el soha és hálás adósa marad mindvégig. A magyar gazdaközönség igen helyesen cselekedett, midőn Pozsony városát választotta e kiállítás színteréül, azt a várost, amelyet a multban hosszu időn át a közjogi s történelmi fejlődés ugyszólván az ország politikai fővárosává avatott és amely ma a városi és polgári elemnek a polgári iparkodásnak s törekvésnek olyan kiváló fókusa. O ezt a választást örömmel fogadta, mert ebben és abban a szives fogadtatásban, amelyben Pozsony városa Magyarország gazdaközönségét részesiti, valamint a kiállítás sikerében egy jelképet lát: jelképét annak, hogy minden magyar ember érzi ebben az országban és kell, hogy érezze hogy az ország csak ugy boldogulhat, a magyar állam csak ugy konszolidálódhatik, ha ennek az országnak minden rétege, *minden állami és társadalmi tényezője összhangban közreható a haza nagy feladatainak munkálásában.* (Le kes éljenzés.)

Pozsony város küldöttségének a miniszterelnöknál történt tisztelgése alkalmával ismét *Brolly* Tivadar polgármester üdvözölte a miniszterelnököt s hangsulyozta azt a harmoniát azt az összhangot, amely az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaság között Pozsony városában létezik.

Széll Kálmán miniszterelnök: Lelke mélyéből beszélt a város igen tisztelt polgármestere, mikor a *gazdasági ágak összhangjára* utalt, mert hiszen éppen ez az eszme, amely szólót lelkesiti, amelyet örökké hirdet és amely — ugy hiszi — az alatt a negyedfél esztendő alatt, a mióta az ország ügyeit ő viszi, már is áldásos gyümölcsöket termett. Ez az ország csak ugy fog boldogulni, ha minden *rétege vállvetve működik közre a szellemi és gazdasági fejlődésben.* Örül, hogy ennek egyik kimagasló példáját éppen ez a város nyujtja, amelynek a multban is az volt a szerepe, amire a jövőben is hivatva lesz, hogy az ország vidéki városai között e ő járjon ezen a téren. (Élénk éljenzés.) Ez az egyik oka annak, amiért Pozsony érdekei különösen a szivéhez vannak nőve. Örömmel értesült a miniszterelnök arról az élénk érdeklődésről és nagy áldozatkészségről, amelylyel a város a kiállítás ügyét lelkarolni sietett; ezzel csak ismét hazafias és emelkedett fel ogásának adta jelét és ezért a városnak a kormány és az ország nevében köszönetet mond. (Élénk éljenzés.)

A *vármegye* nevében *Klempa* Bertalan alispán üdvözölte a miniszterelnököt, szóbahozván az adminisztráció reformját.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy ezt a *nagy reformot*, amint kormányzati programmjában is benne van, az *önkormányzati jogok lehető kiméléséve l óhajtja keresztülvinni.* Az önkormányzat lényegét alkotó jogokat nemcsak hogy nem akarja lerontani, hanem rajta lesz, hogy még fejleszsze is, de tekintettel kell lenni azokra a nagy állami és nemzeti feladatokra, amelyek a közigazgatásnak állami feladatok képező részeiben egységes és az állami akarat hatályos érvényesülését biztositó szervezetet kivánnak. Meg lehetnek győződve az urak — ugymond — hogy *régi hive vagyok az igazi önkormányzatnak és barátja fogok maradni a jövőben is.* Eddigi reformalkotásai kijelölték az irányt, amelyben haladni fog.

A miniszterelnök hangsulyozta végül, hogy örömére szolgál, hogy a megye a várossal olyan szép harmoniában él, hiszen a kettő egymástól ugyis elválaszthatatlan; különös mege égedésére szolgál, hogy vállvetve dolgozott a megye a várossal a kiállítás létrehozásában is, ami bizonyára egyik tényezője volt e kiállítás sikerének. (Élénk tetszés.)

Végül a *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének* küldöttségét fogadta a miniszterelnök. Gróf *Dessewffy* Aurél, mint a szövetség elnöke üdvözölte a miniszterelnököt, és azzal a reménynyel végezte beszédét, hogy mint a gazdák a miniszterelnököt eddig is *a maguk emberüknek*, *a gazdák emberének* tartották és tartják, ugy ezt a bizalmat, amelylyel iránta viseltetnek, a jövőben is mindig táplálhatják iránta.

Széll Kálmán miniszterelnök erre a következő nagyfontosságu beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt uraim! Lelkemből beszélt igen t. barátom, mert ugy van, amint ő mondta: én testestől-lelkestől gazda voltam egész életemben, gazda vagyok most is; de ugy érzem, hogy *a többi gazdasági ágak érdekei szintugy a szivemhez vannak nőve.* Erintkezésbe léptem és foglalkoztam ezek mindenikével hosszu időkön át és ez a foglalkozás csak megerősitette bennem azt a meggyőződést, amelyet *mindig hirdetek*, hogy a *különböző gazdasági ágazatok között ellentétek nincsenek, hogy ilyeneket mesterségesen felidézni nem szabad* és a mennyiben itt-ott eltérések vettetnének fel, azokat *korlátozni* kell és *el kell simitani*, mert a gazdasági termelés különféle ágainak *összérdeke* és mindenik termelési ágnak külön érdeke egyaránt az, hogy *valamennyi gazdasági ág összhangban működjék egymással.*

Örömmel jöttem ide, hogy ezzel is megmutassam, mennyire szivemen viselem a nemzet gazdasági életének minden nyilvánulását. Amint elmentem annak idején megnézni a szegedi kiállitást, ugy eljöttem ide is a megnyitáshoz, hogy megmutassam és bizonyitsam, hogy minden gazdasági törekvés előttem oly fontos és oly jelentőséggel bir, hogy azt a maga legitim határai között teljes erőmből támogatni mindig kész vagyok. Természetes, hogy e perczben, a mezőgazdasági élet e bemutatkozó ünnepélyén, amelyben mint kiállító és gazda magam is részt veszek, a legközvetlenebbül a mezőgazdasági érdek érint. Hiszen magam is gazda vagyok és a magam szerény körében a gazdasági ágak ezen egyikével szenvedélyesen foglalkozom. Örömmel hallom, hogy a kiállitás nagyon szép és a magyar gazdaközönség munkálkodásának fényes eredményeit fogja felmutatni; a legnagyobb élvezettel fogom majd magam is megszemlélni.

Mint miniszterelnök csak köszönetet mondhatok önöknek, akik e kiállitás létrehozása körül az ország érdekében fáradoztak és csak azzal zárom szavaimat, hogy adja Isten, hogy menjen át minden ember tudatába s váljék közmeggyőződéssé az a felfogás, hogy Magyarország gazdaközönsége érdekeinek a *többi gazdasági ágakéval összhangban való kielégitése képezi* az ország anyagi fejlődésének alapját és hogy gazdasági haladásunkat *ebben a harmoniában*, de egyuttal teljes erővel is kell irányitanunk, mert *különben* abban a nagy versenyben, amelyet a nemzetek ma kifejtenek, *nem tudunk megállani.*

Ennek a tudata serkentsen a munkára. Ne keressünk sehol ellentéteket, hanem mindenütt inkább az erők tömöritésére és az érdekeknek harmonikus egyeztetésére törekedjünk. Ebben a szellemben szivesen üdvözlöm az önök elismerésre méltó működését. (Elénk éljenzés.)

A megnyitási ünnepély.

Már kora reggel talpon volt az egész város. Az emberek aggodalommal vizsgálták az eget, mely borus volt. Mindenkit elfogott a rettegés, hogy a megnyitási ünnepélyt elmossa az eső. Egyszerre tiz óra tájban kitisztult az ég és a nap aranyos sugarai árasztották el a várost. A házak erkélyein vigan lengedeztek a nemzetiszinü zászlók. És örömtelt szivvel indult meg a népáradat a Dunaliget felé, ahol a kiállitás van.

Széll Kálmán miniszterelnök hajnali négy órakor érkezett meg a pályaudvaron. Reggel nyolc óráig a pályaudvaron álló hálókocsiban időzött és ekkor hajtatott a kiállitás területére, ahol *Pozsony* város, *Pozsonymegye* és a *Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület* fogadta.

A megnyitási ünnep helye a tornacsarnok előtti tér volt. A hatalmas tornacsarnok falait erre az alkalomra pazarul feldiszitették. De mindezt a pompát elhomályositotta a vendégsereg kápráztató tarkasága és a pozsonyi nők szépsége. A tornacsarnokkal szemben diszes baldachint állitottak fel *Frigyes* főherceg, a kiállitás védnőke részére, átellenben *Izabella* főhercegnő és leányának volt diszes emelvénye. A főhercegi baldachin jobb és bal oldalán a küldöttségek, a kiállitás főtisztviselői, Pozsony város és megye notabilitásai foglaltak helyet. *Széll* Kálmán miniszterelnök és *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter jóval előbb megérkeztek; itt láttuk *Tallián* Bélát, a képviselőház alelnökét, a kiállitás diszelnökeit, Dessewffy Aurél és Pálffy István grófokat.

Jelen voltak továbbá: *Nemeskéri Kiss* Pál földmivelésügyi, *Bedő* Albert és *Mikics* Gyula ny. államtitkárok. Pozsonymegye küldöttségét *Klempa* Bertalan alispán, Nyitravármegyéét *Kramolin* Viktor és Komárommegyéét *Sárközy* Aurél főispánok vezették. Pozsony várost a tanács élén *Brolly* Tivadar polgármester képviselte. A kir. tábla küldöttségének vezetője *Porubszky* Jenő tanácselnök volt, a jogakadémia tanári kara élén *Fésüs* György jogakadémiai igazgató állott. Az országgyülési képviselők sorából *Baross* Károly, *Sághy* Gyula, *Bartal* Aurél, *Hertelendy* Ferenc, *Rubinek* Gyula, *Barta* Ödön, *Molecz* Dani, *Neiszidler* Károly stb. A diszmagyarok pazar fényét még élénkebbé tette a pozsonyi székes-káptalan hármas küldöttségének lila talárja. Az OMGÉ részéről *Forster* Géza igazgató, *Szilassy* Zoltán, *Jeszenszky* Pál, *Zorád* István titkárok, *Perczel* Ferenc, a mezőgazdák szövetkezetének igazgatója, *Balogh* Elemér, a Hangya igazgatója, az Országos Iparegyesület képviselője *Gelléri* Mór, *Sohár* Pál postaigazgató, *Schmidhauer* müszaki felügyelő, *Kellen* József, a kulturmérnöki hivatal főnöke, *Asbóth* János, *Klollop* Alfréd, *Cserháti* Sándor, *Bolla* Mihály kir. tanácsos, *Vörös* Sándor akadémiai igazgató, *Fülöp* Jónás, *Sprinzl* Mór kamarai elnök, *Rovara* Frigyes jószágkormányzó, *Zsámbokréty* Emil, *Tormay* Béla és *Schultz* miniszteri tanácsosok, *Bartóky*, *Faragó*, *Kazy* osztálytanácsosok, báró *Ambrózy* István, *Csaky* Vidor grófok, báró *Kotz* Vencel, *Firkner* János állattenyésztési főfelügyelő, *Rodiczky* Jenő, *Langrav* János halászati felügyelő, *Sterbán* János tejgazdasági felügyelő.

Emlitsük meg, hogy a torna-klub tagjai tribünjeit Pozsony és vidékének szépei tartották megszállva s ők igy együttesen a kiállitás legszebb látnivalói voltak.

(A főherceg üdvözlése.)

Pontban 11 órakor megérkezett *Frigyes* főherceg, neje és négy leánya kiséretében, mire a katonazenekar intonálása után a pozsonyi dalárda nagy precizitással énekelte el a Himnuszt, melynek alig hangzottak el első akkordjai, mindenki levette kalapját, s kis idő mulva az egész közönség együtt énekelt a dalárdával. A Himnusz bevégeztével *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter nagyhatásu beszédet intézett a főherceghez.

Hangsulyozta, hogy a kiállitás rendezőségének minden igyekezete hiábavaló lett volna, ha a főherceg a főhercegasszonynyal együtt élére nem áll a kiállitóknak. Ezért a miniszter hálás köszönetet mond s igy folytatta:

Felséged, midőn megdicsőült közvetlen előde után átvette magyarországi nagyterjedelmü birtokait, azokkal együtt örökölte *földünk szeretetét*, a magyar mezőgazdaság és a magyar gazdaosztály, a nemzet ezen gerince iránt való érdeklődést. De nem is lehet az másképp, mert felséged egyenes leszármazója azon dicső emlékü Albert szász-tescheni hercegnek, aki közel egy század előtt a magyar-óvári gazdasági intézetet megalapitotta és felséged ereiben folyik azon nagy nádor vére is, kinek a magyar mezőgazdaság, de hozzáteszem, egész Magyarország minden időkre adósa maradt.

Midőn hódolatteljesen arra kérem felségedet, hogy e kiállitást Pozsony város területén kegyesen megnyitni méltóztassék, feltünik előttem Pozsony város multjának képe: azon városé, melyben dicső királyainkat koronázták, mely a Karok és Rendek tanácskozásait látta és amelynek minden kövéhez egy-egy történeti emlék tapad. (Tetszés.) Régi előjogaiból a viszonyok változása folytan nem egyet elvesztett e város, de ami a régi kiváltságokból elesett, azt visszanyerte s kipótolta ipari, kereskedelmi, gazdasági fejlődésben és emelkedésben; és midőn e nemes város kezet nyujtott a gazdasági egyesületek lelkes szövetségének e kiállitás megalkotására és kezet kézbe téve, vállat vállhoz vetve az együttes és összevágó működés ily fényes eredményt ért el, ezáltal e két testület példát adott arra is, hogy a *gazdasági ágazatok összhangzó működésétől* mily eredményeket lehet remélni és lehet várni.

A Gondviselés különös kegye, hogy e kiállitás éve összeesett egy kedvezőbb gazdasági esztendővel és igy a magyar gazda e kiállitás sikerének és veretékes munkája eredményének nyugodtabban örülhet. Bár volna a sors könyvében megirva, hogy e kiállitás és e kedvező gazdasági esztendő előhirnöke volt egy általános gazdasági emelkedésnek és felvirágzásnak, bár érné meg ezt a felvirágzást ez a nemzedék, mely annyi változást, annyi bizonytalanságot, oly nehéz napokat látott és bár érné meg ezt az, akit imáinkba foglalunk és aki mindnyájunk előtt és mindnyájunk fölött áll nemcsak Szent István koronájának ezredéves jogán, hanem történeti nagy érdemei és emberi nagy erényei hatalmas jogcimén is. Bár engedné meg a Gondviselés, hogy a mi felséges urunk ne csak megiássa és megmutathassa nekünk az igéret földjét, hanem abba be is vezethessen és abban még sokáig boldogithasson bennünket. Eljen a király! Eljen a haza! (Meg-megujuló, szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

A miniszter beszédét többször szakitotta félbe riadó taps, különösen tetszett az a része, amelyben utalt *Frigyes* főhercegnek a magyar föld iránti szeretetére s rámutatott arra, hogy a főherceg abból a családból származik, amelynek létrejöttét a magyar-óvári gazdasági akadémia köszönheti.

Ezután *Brolly* Tivadar pozsonyi polgármester üdvözölte *Frigyes* főherceget Pozsony város nevében.

O is köszönetet mondott a főhercegi párnak a kiállitás ügyének előmozditásáért, majd a kormánynak különösen a földmivelésügyi miniszternek és mindazoknak az egyesületeknek és férfiaknak, akiknek buzgólkodása közreműködött a kiállitás sikerén. A magyarok Istene, aki annyi balsors közepette is megvédte, megtartotta hü magyar nemzetét, adja

áldását erre a kiállításra, tartsa, óvja, éltesse hazánkat, nemzetünket, királyunkat.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után *Bujanovics* Sándor, az OMGE. alelnöke, mint a kiállítás rendező-bizottságának elnöke üdvözölte a főherceget és lelkes köszönetét csatolta Pozsony város polgármester szavaihoz, felkérve a főherceget a kiállítás megnyitására. (Éljenzés.)

(A főherceg beszéde.)

Ezután feszült figyelem közt *Frigyes* főherceg ő császári és királyi fensége mondotta a következő beszédet:

Készséggel vállaltam el felséges urunk legmagasabb engedelmével a kiállítás védnöki tisztét. (Élénk éljenzés.) Örömmel látom a fényes sikert, mely minden várakozásomat meghaladta. (Éljenzés.) A magyar királyi kormány hathatós támogatását kiemelve, nem hallgathatom el, hogy a siker érdeme a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét és az oly áldozatkész Pozsony várost illeti meg, melynek falai közt családommal együtt oly szívesen tartózkodom. (Hosszas, élénk tetszés és éljenzés.) Fogadják az összes közreműködőkkel együtt hazafiui köszönetemet. (Éljenzés.)

A földmivelésügyi miniszter ur meleg szavakban emlékezett meg megdicsőült elődeimről. Az ő nemes példájukat kivántam követni az által, hogy én is magam kezelem birtokaimat (Éljenzés.), a birtokkal együtt járó nagy társadalmi feladatokat teljesen átérzem (Élénk tetszés és éljenzés.) és élénken érdeklődöm a magyar föld sorsa, a magyar föld jövője iránt. (Lelkes éljenzés.)

Szivemből kivánva mezőgazdaságunk felvirágzását, a második országos mezőgazdasági kiállítást ezennel megnyitottnak nyilvánitom.

A főherceg beszédét viharos éljenzéssel fogadták. Percekig tartó éljenzés követte azokat a szavait, amelyekben kijelentette, hogy az ősi földet nagyon szereti s földjein maga gazdálkodik. A pozsonyiak a beszédnek azt a részét éljenezték meg, amelyben kijelentette, hogy Pozsony városához ragaszkodik.

A *Szózat*ot intonálta ezután a dalárda, a közönség kalaplevéve együtt énekelt a dalárdával, ifjak, öregek, köztük több bennszülött pozsonyi öreg polgár, aki a Szózatnál többet se tudott magyarul. Rövid cercle következett ezután; a főherceg *Darányi* miniszterrel, Izabella főhercegnő pedig *Széll* Kálmán miniszterelnökkel társalgott. Ekközben dörögtek a viharágyuk, amelyek a kiállitás megnyitását jelentették.

(Körséta a kiállításban.)

A kiállítás kapuja körül fölállított viharágyuk hatalmas dördülése jelentette, hogy *Frigyes* főherceg és környezete a kiállítás megtekintésére indult. Az ünnepi ruhába öltözött kiállitók szorongva foglalták el helyüket kiállitott tárgyaik előtt. A menet a gyönyörüen diszitett nagykörutón indult el s valóban festői látványt nyujtott. A hosszu kiállitási körutón jobbra és balra babérfák közt izléses oszlopokon a mezőgazdaság egyes ágait szimbolizáló diszes szoborcsoportozatok álltak címeres pajzsokkal, melyek mellé ügyesen rendezett lobogódiszt alkalmaztak. A külső rendezés amely a *Viktória* diszitő és zászlógyár kiváló izlését dicséri, általános elismerés tárgya volt s Frigyes főherceg utközben megállva, hangosan fejezte ki elismerését. A menet az összegyült előkelő közönség sorfala közt legelőször a borkiállitás felé indult.

A zenepavillon felé haladva ő fensége megtekintette Belatini *Braun* A. fejérvármegyei pezsgőborgyáros kóstoló sátorát. Ez a hazai cég, mely a „Dominó" pezsgőboráért a párisi világkiállitáson 1900-ban aranyérmet kapott, még pedig az egyedüli aranyérmet, melyet a franciák külföldi pezsgőborgyárnak adtak.

A borászati csoportban sokáig időzött a magas társaság. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter maga magyarázta meg az érdeklődő főhercegnek az egyes tárgyakat. A földmivelésügyi minisztérium kiállításának megszemlélése közben sokáig nézegették a szőlőtalaj-elemzésére vonatkozó tabellákat. A főherceg érdeklődéssel hallgatta a földmivelésügyi miniszter magyarázatait s mikor a geologiai intézet kiállitása jutott szóba, mosolyogva mondta:

— Nagyon szeretném látni azt is. Elvégre jól esik az embernek, ha egy kissé tanulhat.

Széll Kálmán miniszterelnök s a főhercegnők ezalatt a magyar tipikus szőlőfajokat föltüntető képeket nézegették s egy-egy hiresebb fajta fölemlitésénél nevetve számolgatták:

— Olyant már mi is ittunk!

A társaságnak nagyon tetszett a mintaszőlőtelep, a csarnok belsejében pedig hosszasan szemlélték *Schottola* Ernő budapesti gyáros szép kiállitását. Nagy érdeklődést keltettek a *Schottola* gyárnak borsajtói, amelyeket bazárokban eddig sehol sem készitettek. Ezek a gépek, valamint a cég folytonosan működő gőzborsajtói, melyek eddig sehol el nem ért munkaképességgel birnak, nagyszámu, érdeklődő gazdát vontak a csoportba. A gazdáknak megmagyarázták, hogy a szőllőt nyolcanőt százalékra sajtolják ki s igy a leggazdaságosabban használják ki vele a szőlőszemet. Ez érdekes csoportban még a *Szontagh* Pál csetneki rézhámorából és hengerdéjéből kikerült *Turul* peronoszpora-permetezők érdemelnek kiváló figyelmet és a cég egyéb vörösréz tárgyai is méltán keltettek élénk érdeklődést a gazdák s a kiállitást megtekintő főherceg részéről.

A kertészeti kiállitás csinos pavillonban van elhelyezve. Körüskörül *Tallián* Béla, gróf *Esterházy* Ferenc faiskola-kiállitása díszlik. A miniszterelnök pompás rátóti kertészetének gyümölcsei sok nézőt vonzottak, a pavillon belsejében *Mauthner* Ödön budapesti magkereskedő kiállitása látható. A mezőgazdasági termények csoportjában ezzuttal is, *Mauthner* Ödön pompás, versenyen kivül álló kollekciója dominál. Ennél a szinpompás kiállitásnál hosszu ideig időzött a főherceg, elragadtatással szemlélve a kiállitott tárgyakat. Meg is jegyezte, hogy ámbár már ilynemü terményeket látott más kiállitásokon is, de például sohasem volt alkalma látni a mostani időszakban olyan pompásan fejlett takarmányrépa-magot, mint itt. Kiséröi felé fordulva még azt jegyezte meg:

— Tulajdonképpen nincs is okom meglepődni mindezeken. Egyes gazdaságaimba ez a cég szállitja már réges-régen a magvakat s hallom, hogy tisztjeim mindig meg vannak vele elégedve.

Darányi földmivelésügyi miniszternek látszólag jól esett a főherceg dicséró nyilatkozata s *Széll* Kálmán miniszterelnök is gratulált Mauthnernek ehhez a szokatlan nagy sikerhez. A mezőgazdasági termények csoportjából a kertészeti kiállitásba ment Frigyes főherceg s kisérete, ahol a főhercegnő részéről ismét kitüntetés érte Mauthnert. A főhercegnők elragadtatással szemlélték a százféle szinben pompázó pompás virágáradatot, a finom szinárnyalatok szerint elrendezett virágokat s különösen érdeklődtek a gyönyörü kaktusz gyürgyike-gyüjtemény iránt, melyben ez a virág százhatvan válfaja, különböző szinekben pompázik. Az udvarias kiállító a magas társaság távoztakor a legritkább virágfajokból kötött kedves bokrétát nyujtott át a főhercegnőknek, aki, kiállitási sétája közben ezután mindenüvé magával vitte az illatos ajándékot s mosolyogva intett, mikor egyik kisérője, nagyot bókolva át akarta venni kezéből a virágot s igy szólt:

— Nem. Ezt magam viszem.

A nemsokára esülletésre kerülő kerti jácint, tulipán és sokféle más virághagymáz kiváló gyüjteményát szemlélték meg ezután s elismerésüknek adtak kifejezést. A szabadban nyiló óriási liliom-csoportnál sokáig időztek, gyönyörködtek a pompás tubarózsákban és kaktusz-gyöngyikékben. A Mautner-kiállitás olyan nagy mértékben vonta magára Darányi miniszter figyelmét, hogy e kiállitást ma ujból megtekintette, bemutatta magának a kiállitó fiát, *Mauthner* Pált, akit a rendezés körül kifejtett kiváló izléseért nagy dicséretben részesitett. A miniszter ezután érdeklődéssel kérdezősködött Mauthner Ödön idősebb fia után is es örömmel vette tudomásul, hogy a mezőgazdaság terén nagy érdemeket szerzett Mauthner mindkét fia, atyjukat értékos munkájában segiti. A kertészeti kiállitás másik nagy attrakciója a *Gürtler* Károly, gagy-bátori (Abaujmegye) virágkiállitása. Ez a kiállitó a pavillon egyik fülkéjében a kaktusz-gyöngyikéknek egész erdejét halmozta föl. Ezek a remek virágok, csodálatosan élénk és változatos szineikkel általános föltünést keltettek s mi is örömmel lattuk, hogy gazdáink kezdik magukat rávetni az ilyen kerti specialitások produkálására, kiszoritva evvel a külföldi disz-kertészet termékeit. A pompás kaktuszgyörgyikéket maga a kiállitó nagybirtokos termeli s dalliával máris több dijat nyert. A főherceqi pár is hosszu ideig szemlélte a magyar kertészet e pompás termékeit, gyönyörködtek az élénk szinekben, érdeklődtek a különböző szinárnyalatok iránt és végül látható mege égedettséggel vettek bucsut a kiállitás e pompás fülkéjétől, mely telve van pompázó virágok illatával és gyönyörü szineivel.

A kiállitás egyik legérdekesebb, legnagyobb és bátran mondhatjuk legiejlettebb osztálya az, ahol magas fokon álló gépgyáriásunk termékeit halmozták föl. Ezen a területen reggeltől estig nagy sürgés-forgás van, a gazdák megmagyaráztatják a gépeket s nem egy pozsonymegyei gazdaember cipelte ma hóna alatt az összes magyarországi gépgyárosok katalogusainak rengeteg csomóját. A körszemle alkalmával a miniszterek s a főhercegi család is itt időzött legtovább s nagy derültséget keltett, mikor Frigyes főherceg tréfásan üdvözölte a *Clayton és Shuttleworth* cég kiállitásában látható első magyar gőzcséplőgépet, amely ötvenéves aggastyán létére is jó egészségben jelent meg itju, modern és tehetségesebb társai közt. Ennek a régi gőzcséplőgépnek történetét a gépre függesztett cimtáblácska adja meg. Ezt a gépet 1852-ben hozták hazánkba s 1900-ig vagyis 48 éven át segitette csépelni a magyar földben termett buzát.

Az elismerés érzete ébred fel bennünk a *Clayton és Shuttleworth* cég iránt, mely ily módon alkalmat nyujtott Magyarország földbirtokosainak és gazdáinak, már 50 évvel ezelőtt, hogy a gőzcséplőgépek rendkivüli fontosságát a gyakorlatban megismerjék és annak nagy hasznáról meggyőződést szerezzenek. De kulturtörténelmi szempontból is nagy jelentősége van Magyarországra nézve ez 50 éves jubileumi gőzmozdonynak. Kivánatos volna, ha e gépet mely különben is a mezőgazdasági kiállitás géposztályának egyik legérdekesebb és legtanuiságosabb tárgya, az utókor számára megőriznék s annak valamely mezőgazdasági muzeumban helyet adnának. Különben ezen első gép behozatalánál nagy érdeme van *Fehér* Sándor urnak, ki ezt a legelső gépet 50 évvel ezelőtt atyjának, Fehér Józsefnek Török-Becsére beszerezte.

A Clayton és Shuttleworth cég kiállitási területén tovább szemlét tartva, találkozunk ott a legujabb s a mai kor legmagasabb szinvonalán álló mintaszerü gőzcséplő-készletekkel. Ezek meliett vannak közkedveltségü külső vetőkorongos *Columbia-Drill* sorvetőgépek, melyek ugy sik- mint hegyes talajon egyformán kitünő szolgálatokat tesznek s egyike a legsokoldalubb gépeknek. Igen szép és változatos összeállitás van a takarmánykészitő gépekből kézi és erőmüvi hajtásra; a szecska és répavágógépek mintaszerüek s rendkivüli munkaképességüek; az őrlő- és darálómalmok, a Planet jr. kapálóeszközök stb. a legkorszerübbek. A fölmivelő eszközök, kivált az egy és több vasu legujabb acélekek kifogástalanok, egyszóval: az összes kiállitott gépek kivitele méltó e világcég mindenütt elismert szabatos munkaelvéhez. A Clayton és Shuttleworth cég kiállitását elhagyva azon meggyőződés és benyomás öröklődik meg bennünk, hogy e világcég, mely egy félszázadon tul törekedett a nagy gazdaközönség igényeit a legkorszerübb mezőgazdasági gépekkel kielégiteni, e régi jó hirnevét Magyarországon is méltán kiérdemelte.

Feltünést keltő a *Nicholson* gépgyár részvénytársaság kiállitása. Gépeinek szerkezetbeli szilárdsága és csinos kiállitása általános elismeréssel találkozik. E cégnek cséplőgépein és gőzmozdonyain igen fontos és gyakorlati ujitások vannak alkalmazva. Mint ujdonság fölötte érdekes a Nicholson-cég által ez alkalommal először bemutásra kerülő gőz-ásógép „Darby" szabadalma. E gép a talajmüvelésnek egy egészen uj alakját mutatja be, melylyel a földet tökéletesen elporhanyitják, felforgatják és behatóan összekeverik. A gyakorlatban való bemutatás e hó 9-én és a következő napokon fog megtörténni. Gazdáink e gép müködése iránt nagy érdeklődést tanusitanak.

Ezekben igazán szép volt *Bácher* Rudolf kizárólagos ekegyárának hatvankilenc különböző szerkezetü ekéje, melyek ugy szerkezet, mint kivitel és kiállitás dolgában a legtanulságosabbak. A bemutatott anyag és minőség nagy vételkedvre hangolta a gazdákat. Hasonló elismerésben részesültek a *Melichár* Ferenc vetőgépgyára által készitett *Unicum Drill* sorbavető gépek, melyek a gazdának igen sok ujat és célszerüt mutatnak. E két cég kapta a jól megérdemelt két első dijat, a főherceg s a miniszter *Szücs* Zsigmondot, a cégek együttes képviselőjét megszólitással tüntette ki és meleg elismerésének adott kifejezést.

Fellner és Resofszky csiszoló-gyárának kiállitását is sokáig nézte a főherceg s élénken kérdezősködött tőleg az iránt, hogy van e a gyárnak kivitele is. *Resofszky* Béla megmagyarázta a főhercegnek, hogy e csiszológyár a monarchia egyedüli gőzüzemü csiszológyára, amely angol-amerikai mintára van berendezve. Van ezenkivül kötöró és kőzuzó malma is. Nyersanyagait Görögországban szerzi be s kizárólag magyar földön dolgoztatja föl. A főherceg itt is elismerésének adott kifejezést s az *Első magyar gazdasági gépgyár* kiállitása elé ment, ahol pompás gőzcséplő szekrények, lokomobilok, utimozdonyok vannak kiállitva. A gazdák is egész nap körülállják ezt a kiállitást s valóságos kincset érő magyarázatokban részesülnek, megértve e modern készülékek nagy előnyeit s a gazdaságban való kiváló hasznavehetőségüket. Itt emlitjük meg a *Mátrai, Feik és társa* budapesti cég kitünő borsajtóit és elmés *Rapid* kutszivattyuját, mely tetszésszerinti mélységü kutból, egy végtelen gummi-kupokkal ellátott lánc segélyével emeli ki a vizet. A kitünő kut-szivattyunak nagy jövője van gazdaságunkban s előnye az, hogy minden más gépezetet feleslegessé tesz, kis erő alkalmazásával óránkint ötezer liter vizet merit, ami által elkerülhetővé lesz, hogy az állatok az állott és egészségtelen vizet igyák. Emlitésre érdemesek ugyancsak e cég faszijkoronggyárának termékei is. Az ujonnan alakult *Mayer Gépgyár és Rézöntöde Részvénytársaság* már is föltünt kiállitásánál is megállt a főherceg, hol *Gotthard* részvénytársulati elnököt *Darányi* miniszter bemutatta a főhercegnek. A főherceg kezet szoritott az elnökkel, érdeklődését fejezte ki a kiállitott benzin-motoros cséplők iránt, kikérdezte a gyár munkásainak számát és a gyár-üzem irányát, végül kiváló, elismerő szóval vett bucsut a kiállitó társulát érdemes elnökétől. *Lactay és Fekete* ujkigyósi (Békésmegye) gyárának cséplődobjai és kosarai is általános érdeklődést keltettek a gazdák körében. Ez a cséplő dobrendszer, melynek fölülmulhatlan előnyei vannak, nagyon sok mezőgazdasági kiállitáson részesült már nagy kitüntetésben és bizonyos, hogy ez alkalommal is méltányolni fogják kiválóságát. A gépészeti kiállitásból a főherceg és kisérete a *Viktória* diszitő- és zászlógyár érdekes pavillonja felé tartott. E pavillonban a legcsodálatosabb szinekben pompázó papirmasé-vázák, gyönyörü diszletek, armaturák és paravánok vannak nagy izléssel fölhalmozva, még a kapuk is ennek a nagyjövőjü iparterméknek használhatóságát dicsérik — azok is papirmaséból vannak, de talán vasnál is erősebbek s még közelről is azt a benyomást teszik, mintha vertvasból valók volnának. A Viktória-gyár pavillonja előtt elhaladva, a vadászati kiállitást, majd az igazán utólérhetetlenül szép állatkiállitást nézték meg.

Hosszasabban nézték meg a ló- s a szarvasmarha-kiállitást. Itt több időt töltöttek s Széll Kálmán hires rátóti tenyészetének bemutatott remek példányaiban gyönyörködtek, nyolc bika, négy tehén, tizenkét üsző van bemutatva a hires szimenthali tenyészanyagból. Ezenkivül több megyéből a kisgazdák kollektiv kiállitásai győztek meg a nézőket a nagy fejlődésről.

A *méhészeti* kiállitásban, a komárommegyei gazdasági egyesület méhészeti szakosztálya igen érdekes s tőleg mézeivel, eszközeivel s *Lakatos* Károlynak, a *Méhészet*ről irt kitünő szakmunkával tünik ki. A mézből készült finom cukorkák uj magyar ipartermék, mely hivatva volna arra, hogy hódítson. E kiállitás rendezése körül nagy elismerés illeti *Koczor* Gyulát, *Fektor* Györgyöt és *Lakatos* Károlyt.

Az *V. főcsoport*ban legérdekesebb a *Pesti Hengermalom* izléssel és igen ügyesen rendezett kiálli-

tása, amelyet *József* nádornak és Széchenyi István grófnak, az egykori védőnek, illetve alapítónak arcképe diszitenek. A malomtelep képe az alapitás idején (évi őrlés 20.000 mm.) továbbá a mai telep képe (évi őrlés 1 000.000 mm.), valamint egy táblázat feltünteti ezen legrégibb hazai iparvállalatnak azt a fejlődését, amelynek kezdete 60 év előtt 100 mm. és a vége ma 3000 mm. napi őrlőképesség. A *Pesti Hengermalom* természetesen bemutatja ország-világszerte legszebbeknek és legjobbaknek elismert őrleményeit. Egy tudományos vegyi vizsgálat alapján készült táblázat összehasonlitja a külföldi lisztek és korpák táplálóerejét, a magyar lisztével és korpáéval s egyuttal igazolja a Pesti Hengermalom őrleményeinek kiválóságát minden más őrlemény fölött, mint eredményét annak, hogy e vállalat alapitása óta a legtöbb sulyt mindig a minőségre lektette. A malmászat történetében nevezetes kiegészitő része e kiállításnak azon hengerszékek egyike, amelyekkel a *Pesti Hengermalom* hatvan évvel ezelőtt a hengerőrlést megkezdte. *Darányi* miniszter *Rájner* Kálmán vezérigazgatót bemutatta a kiállitást megszemlélő fenségeknek, akik barátságos szavakkal érdeklődtek a kiállitott tárgyak iránt.

Nagy figyelmet igénylő kiállitás még a *Krisz-háber* Leoé is, aki első magyar bőrruha-gyárának (Budapest, V. Nagykorona-utca 20.) kiválóan szép termékeit állitotta ki. Ez a gyáros, uttörő a maga szakmájában. A vadász-, automobil- és sportruhák gyártását ő kezdte Magyarországon s gyártmányai külső csin, anyag és dolgában föltétlenül versenyképesek az ilynemü külföldi gyártmányokkal.

Mialatt a főherceg és kisérete a kiállitás minden érdekességét megszemlélte, a főhercegasszony, négy leánya és báró *Prónay* szolgálattévő kamarás társaságában betért a Hubert-féle pozsonyi pezsgőgyár magyaros izléssel diszitett, elegáns pavillonjába. Hubertné magyaros vendégszeretettel kinálta meg magas vendégeit s mikor az első palack pezsgő dugója nagyot pattant, kiváncsi hölgyek alltak tisztes távolba a pavillon elé s ugy nézték a pezsgőző és vidáman tarsalgó főhercegi családot. A pezsgő-pavillon tulajdonosnője szivesen kinálgatta vendégeit a *Wendler* Lajos, pozsonyi hires sütőmester kitünő Cares-süteményeiből s a kis főhercegnők valóságos jó étvágygyal fogyasztották ezt a pompás nyalánkságot, mely hivatva van kiszoritani az ilynemü angol gyártmányokat. A Huber-pavillon magas vendégei vidám poharazás közben beszélgettek Hubertnével, magyar szokásként még rá is köszöntötte poharát a főhercegné. A kedves jelenetnek sokan voltak szemtanui s a kitüntetett pezsgőgyárosné, akinek *Gentry-Club-Dry* pezsgője nagy sikerrel versenyez a külföldi gyártmányokkal, boldogan mosolygott, mikor vendégei meleg kézszoritások után távoztak tőle.

A *juhkiállitás* mellett a *baromfikiállitás* vonzott sok nézőt, itt volt a legnagyobb anyag, 4000-re menő, az uj tenyészirányok nem kis győzelmét jelentve. Itt *Teleki* Józsefné grófnő, a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete elnökője szolgált felvilágositásokkal.

Izabella főhercegnő pavillonjának megtekintése után a főhercegi család a közönség lelkes éljenzése után a korzón várakozó udvari fogatokra ült s onnan pavillonjukba hajtattak, hol a meghivott vendégek számára dejeuner volt.

A főherceg pár eltávozása után a kiállitási csarnokokat elepte a tengernyi nép.

Este megnyitották az Izabella-korzót a kiállitás területén. Az egész kiállitás területét fényesen kivilágitották erre az alkalomra.

Az országos gazdakongresszus.

A II. országos gazdakongresszus közel 3000 főnyi kisgazdát, nagy- és középbirtokost vonzott Pozsony városába. Ma, hétfőn már a kora reggeli órákban vonultak fel a pozsonyvármegyei kisgazdák a kiállitás területére. A tömegben általános teltünést keltettek a nemzeti népviseletek, melyek tarkasága szinte kápráztatta a nézők szemét. A menet nemzeti szinü zászlók alatt haladt a hidon át: férfiak, asszonyok, leányok vegyest. A leányok araró-koszorukat és kévéket vittek, amelyeket az egybegyüllt kisgazdák ováció keretében Darányinak voltak felajánlandók. Sok község bandával jelent meg, amelyek az egész uton indulókat s hazaflas nótákat hu:tak. A menet ezután bejárta a kiállitás területét, mindenütt nagy lelkesedést keltve, végcélja pedig a pozsonyi tornaegylet sporttelepe volt. Ez volt a *Darányinak* rendezendő ünnepség helye, ide gyültek össze a VI. országos gazdakongresszus tagjai is. A kisgazdák tömege a nagyszámu nézőközönséggel együtt a korláton kivül foglalt helyet.

Ebben a keretben nyilt meg a VI-ik országos kongresszus.

Gróf *Dessewffy* Aurél, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, a kongresszus diszelnöke, pontban tiz órakor foglalta el helyét az elnöki emelvényen s felkérte *Forster* Gézát, az O. M. G. E. igazgatóját, hogy ismertesse a kongresszus előzményeit.

Forster Géza hatásos beszédben vázolta a kongresszus célját és annak rövid történeti előzményeit. A kivándorlási bizottság négy kongresszust tartott. A felvidékit Miskolczon, a dunántuli Siófokon, a délvidékit Temesváron és a székelykongresszust Csik-Tusnádon. Ezeken a kongresszusokon oly hatalmazan nyilatkozott meg a közvélemény, hogy nemcsak a társadalom, de a kormány figyelmét is ezen, hazánkra oly nagy veszélyt rejtő dologra felhivni sikerült. A begyült tanulmányok és adatok alapján nemcsak a kivándorlás mérve és okai, de annak ellenszerei is meg lettek vitatva és ugy a társadalom, mint a kormány által ezen hazánkat oly nagy mérvben veszélyleyl fenyegető mozgalom ellen a teendők meg lettek állapitva és azok módozatai kidolgozva. De miután több kérdés kerül szóba a gazdakongresszusou, kéri, hogy a gazdatársak tudásukkal sziveskedjenek hozzászólani a kérdésekhez, mert a felébredt magyar gazdatársadalom csak ugy lesz képes a kitüzött cél felé erősebben haladni, ha szavát jólemeli és kivánságát erélyesen hangsulyozza. (Helyeslés és éljenzés.)

Az éljenzések csillapultával bejelenti, hogy ezzel a rendező-bizottság leszi mandátumát s a ma megnyiló kongresszus veszi azt fel, melynek elnöksége következőleg alakul: Elnökök: gróf *Károlyi* Sándor és gróf *Dessewffy* Aurél, társelnökök: *Esterházy* Miklós herceg, gróf *Pálffy* István és *Bujanovics* Sándor, főtitkár: *Buday* Barna. Felkéri azután gróf *Dessewffy* Aurélt a kongresszus megnyitására.

Gróf *Dessewffy* Aurél rövid visszapillantást vetve az előzményekre, őszinte, mély köszönetet mond Pozsony városának, amely lelkes áldozatkészségével rendkivüli mértékben elősegitette a kongresszussal kapcsolatos kiállitás sikerét, a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének, mely lelkes munkával járult hozzá a sikerhez, s a kormánynak buzgó támogatásáért. (Eljenzés.) A további diskussziónak, mely a kongresszus szakosztályaiban folyik, nem akarván elébe vágni, csak néhány megjegyzésre szoritkozik. Jelzi, hogy a nemzetek törekvéseiben két irány domborodik ki, a nemzeti és gazdasági irány, amelynek sikerre jutása jelenti a nemzet boldogulását. Ez nem az egyes osztályok ellentéteinek felszitása, hanem éppen a harmóniára való törekvés. Külföldön máris nagy eredményei vannak a kettős irány erős keresztülvitelének. (Helyeslés.) Szól ezután a kiegyezésről. Mi várunk, remélünk és bizunk. A legközelebbi jövő megmutatja, hogy mennyire váltak be bizó reményeink *s ha látjuk, hogy érdekeink megóvatnak, támogatni fogjuk a kormányt, ha nem, akkor a gazdatársadalom ereje meg fog nyilatkozni jogos érdekeink megóvására.* (Hosszantartó helyeslés és taps.)

Érinti ezután az *autonom vámtarifa és az értékesités kérdéseit. A vámtarifát* csak abban az esetben támogathatjuk, *hogyha a mezőgazdaság is megkapja benne a támogatást, amit eddig kizárólag az ipar élvezett.* (Zajos helyeslés.) Szól aztán a hitelviszonyokról melyekben számos javitás szükséges. Különösen kiterjeszkedik a *közraktári intézmény* kérdésére s a *szövetkezeti* mozgalomra, amelynek támogatása még távolról sem kellő mértékü. Mindezt a kongresszus legitim irányzatának bizonyitására hozza fel. A kongresszus *nem akar semi legitim eszközöket semi illegitim irányt.* (Helyeslés.) Végül aposztrofálja a társadalmat, melynek lelkes támogatása, erős munkája biztositja a nemzeti gazdaság fejlődését. Ezzel megnyitja a kongresszust. (Percekig tartó éljenzés és taps.) Majd gróf Pálffy István vevetése alatt küldöttséget delegál Darányi Ignác földmivelési miniszter meghivására.

Brolly Tivadar pozsonyi polgármester lelkes beszédben fejti ki, hogy Pozsony város mindenkor egyetértett a nemzettel és hazafisággal. Tudja a város, hogy az ipar és kereskedelem csak akkor boldogul, ha a mezőgazdaság ép. Szive mélyéből üdvözli a gazdaközönséget. (Eljenzés.)

Ezután *Buday* Barna a kongresszus főtitkára tette meg jelentését a kongresszus szervezetéről, melyet tudomásul vettek.

Rövid idő eltelte után megérkezett a küldöttség kiséretében *Darányi* földmivelésügyi miniszter, akit viharos éljenzés fogadtak már a bejáratnál.

Dessewffy üdvözlő beszédére *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter hálás köszönetet mondott az üdvözletért és hangsulyozta, bogy ő maga is azt tartja, hogy a magyar gazdákat *nem elkülönitve és szétlagolva*, hanem csak *egyöntetüen és egységesen* szabad fölfogni, hogy a magyar gazdaosztály alatt nemcsak nagybirtokost, középbirtokost, hanem kisbirtokost is kell érteni, sőt ezen tul menve; munkás- és cseléd-osztályt is. (Hosszantartó éljenzés.) Mert munkásnépünknek nincs földje, de azért az ő munkásságával és verejtékével hozzájárult ahhoz, hogy földjeink hasznát, sikerét és eredményét emelje. Végül üdvözli a kongresszust.

Ezután gróf *Pálffy* István üdvözölte a minisztert, többek közt megemlékezvén a munkások érdekében kifejtett müködéséről.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter gróf Pálffy István szavaira hálás köszönetet mond azokért a szivélyes szavakért, amelyekkel a gazdasági egyesületek nevében őt üdvözölték. A grófi nemes példája mutatja, hogy miként kell az ország nagyjainak a nép érdekében munkálkodniok; mások ebben a korban már pihennek. Örömmel hallotta, hogy a pozsonyi gróf beszédében *a gazdasági pénztárakról is megemlékezett.* Reményének ad kifejezést, hogy az idei jó gazdasági esztendő ennek az intézménynek fellendítéséhez fog vezetni. A kormány minden gazdasági tényező érdekében munkálkodik, de valamennyiünknek gondoskodása kell, hogy a munkások felé forduljon, hogy azok lássák, hogy a magyar társadalom szeretettel veszi őket magához. A munkások kötelessége pedig ezt a szeretettel kellő ragaszkodással viszonozni. A miniszter beszéde további részében a gazdasági egyesületek és testületek fontos hivatásáról beszél és felkérte a jelenlevőket, hogy vigyék üdvözletét e testületek tagjainak. Végül még egyszer megköszönte a szivélyes fogadtatást. (Lelkes éljenzés.)

Gróf *Dessewffy* Aurél a kongresszus munkarendjét közli és ezzel a kongresszus mai munkarendje ki volt meritve. A kongresszus tagjai ezután a kiállitás megtekintésére indultak. A népies körmenet rendkivül nagy tetszést aratott.

(A kiállitás napirendje.)

A kiállitás napirendjét a rendezőbizottság ekképp állapitotta meg:

a) Szeptember 7—28. napjain mezőgazdasági „állandó" kiállitás.

b) *Iáöleges kiállitások:*

Szeptember 16-ig Szarvasmarha, ló, juh, sertéskiállitás.

Szeptember 10-ig hizóállat-kiállitás.

Szeptember 13-ig virág- és zöldség-kiállitás.

Szeptember 18—21-ig gyümölcs-kiállitás.

Szeptember 24—28-ig szőlő-kiállitás.

Szeptember 26—28-ig nemzetközi eb-kiállitás.

Kongresszusok és ünnepélyek.

Szeptember 13. Gazdatisztek nagygyülése.

Szeptember 14. I. országos baromfi-tenyésztési kongresszus.

Szeptember 14—15. Délután 2 órakor lóverseny.

Szeptember 16. Tornaegyesületi versenyek.

Szeptember 21. Este 6 órakor kiállitási sorsjegyek huzása.

Szeptember 21. Kertészeti kongresszus.

Szeptember 21—26. Szőlőszeti és borászati kongresszus.

Szeptember 24—26. Football-Match a P. T. R. I. és egy bécsi csapat között.

Szeptember 24—26. Budapesti Tornaklub Criqet és Football-Klub I. csapata közt.

Szeptember 26—28. Nemzetközi motorék-verseny borzra és rókára.

BELFÖLD

A kiegyezési tárgyalások. Félhivatalosan jelentik: Az osztrák miniszterek elutazása után dr. *Meyer* Róbert osztályfő és dr. *Grúber* Ignác, dr. *Spitzmüller* Sándor és dr. *Pöschl* Móric miniszteri tanácsosok, szakelőadók Budapesten maradtak, hogy *Toepke* Alfréd államtitkárral és dr. *Popovics* Sándor miniszteri tanácsossal folytassák a tárgyalásokat az egyenes adóknak több kategoriájáról, amelyek mind a két államot érdeklik. A tárgyalásokat vasárnap délután befejezték és a szakelőadók aláirták a zárójegyzőkönyveket, amelyek a két miniszter elé terjesztetnek. Vasárnap este az osztrák szakelőadók Bécsbe utaztak.

A vitás tengerszem. A tengerszem kérdésében kiküldött biróság tagjai tegnap reggel *Tátrafüredről Budapestre* érkeztek s a Hungária-Szállóban szálltak meg. *Széll* Kálmán miniszterelnök megbizásából *Tarkovich* József államtitkár *Bezerédj* és Viktor miniszteri tanácsos fogadta őket s ugyanők kalauzolták is a fővárosban, melynek szépségei kivált a külföldi vendégeket ragadták bámulatra.

Megnézték a délelőtt folyamán a királyi várlakot, a Mátyás-templomot, az uj országházat, az igazságügyi palotát, délután a Margit-szigetre rándultak ki, este pedig a Park-klubba hajtattak, ahol *Jekelfalussy* Zoltán, a klub igazgatója fogadta a vendégeket. Itt a miniszterelnök fényes *ebédet* adott tiszteletükre, amelyen megjelentek: dr. *Winkler*, a választott biróság elnöke, a svájci legfelsőbb törvényszék elnöke Lausanneből, *Becker* Nándor vezérkari ezredes, müegyetemi tanár Zürichből, *Tchornicki* Sándor lovag, a lembergi országos főtörvényszék elnöke, mint a választott biróságnak Galicia részéről kiküldött birája, dr. *Korn* udvari tanácsos, mint Galicia részéről kirendelt előadó, dr. *Balser* Oszvald lembergi egyetemi tanár, mint Galicia tartomány érdekeinek képviselője; továbbá *Lehoczky* Kálmán pozsonyi királyi itélőtáblai elnök, mint magyarországi választott biró, vele a magyar előadó: dr. *Lában* Lajos pozsonyi királyi itélőtáblai biró és *Bölcs* Gyula belügyi osztálytanácsos, mint a magyar állam érdekeinek védője. A miniszterelnök képviselőin és a biróság tagjain kivül még hivatalosak voltak az ebédre: *Graenzenstein* Béla és gróf *Wickenburg* Márk államtitkárok, *Horváth* Emil és *Romy* Béla miniszteri tanácsosok, *Jekelfalussy* Zoltán, *Hegedüs* Ferenc, a közigaztási biróság birája, Sturm Albert szerkesztő.

Ebédközben, mely a legkedélyesebb hangulatban folyt le, *Tarkovich* József államtitkár a miniszterelnök nevében szives szavakban üdvözölte a választott biróság tagjait, kivánva, hogy főleg a biróság elnöke s a külföldi tagok kellemes emlékeket vigyenek innen szép hazájukba.

Dr. *Winkler* kifejezést adott válaszában annak a csodálatnak és bámulatnak, amelyet kivált a biróság külföldi tagjaiban ébresztett Magyarországon való keresztülutazásuk s különösen a magyar székesfőváros, amelynek hatalmas alkotásai a müvészet és az

esztétika követelményeinek is a legnagyobb mértékben megfelelnek. Nagy lelkesedéssel fogadott felköszöntőjét magyarul e szavakkal fejezte be: *Éljen a magyar!*

Lehoczky Kálmán tolmácsolta azt a rokonszenvet, amely századok óta egymáshoz füzte a lengyeleket és a magyarokat; kívánta, hogy a vitás kérdés megoldása után megint helyreálljon a vita által egy pillanatra megzavarinak látszott barátságos együttérzés. Végül lovag *Tchornicki*, megemlékezvén arról, hogy családjának egy tagja a magyar szabadságért küzdve esett el, a magyarok és lengyelek hagyományos rokonszenvének ujjáéledésére üritette poharát.

Asztalbontás után a társaság az emeleti termekbe vonult, ahol *Tchornicki* lovag galiciai választott bíró, aki fiatal korában művészi pályára készült, remek zongorajátékával több óra hosszat az egész társaságot szórakoztatta.

Becker müegyetemi tanár és vezérkari ezredes társalgás közben többször megjegyezte:

— Mi külföldiek, tegnap óta nem teszünk egyebet, mint azt, hogy önöket magunkban megkövetjük, mert, az igazat megvalliva, nálunk Magyarországot már a Kelet határán képzeljük, pedig, amit most látunk, az egy olyan hatalmas kultura megnyilvánulása, amely Magyarországról eddig táplált fellogásunkkal alaposan megszégyenit.

Ma reggel a választott bíróság tagjai Grácba távoztak dr. *Winkler* elnök kivételével, aki Bécsbe utazott, ahol kedden déli egy órakor ő felsége magánkihallgatáson fogadja. Dr. *Winkler* elnök Bécsben *Széll* Kálmán miniszterelnöknél is szándékozik tisztelegni.

A választott bíróság szerdán délelőtt az Erzsébet királyné lelkiüdvéért mondandó gyászmise után nyomban megkezdi tevékenységét s aznap alkalmasint a magyar és a galiciai védő fogja megtartani plaidoyerjét. Csütörtökön és pénteken a bíróság zárt ülésben tanácskozik, szombaton pedig kihirdetik az eredményt.

Apponyi a Délvidéken.

Budapest, szeptember 8.

A délvidéki svábok lelkes üdvözlése közt nyitotta meg vasárnap gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház illusztris elnöke a *lovrini gazdasági kiállitást*, amely báró *Lipthay* Frigyes védnöksége alatt egy gazdag vidék mezőgazdasági állapotát mutatja. Mint *Darányi* földmivelésügyi miniszter Temesvárott, ugy *Apponyi* Albert is *Lovrin*ban kiterjeszkedett beszédében a délvidéki pángermán mozgalmakra s erre vonatkozó nyilatkozatai nagy jelentőséggel ruházzák föl a lovrini kiállitást.

Lovrin, szeptember 8.

Vasárnap nyilt meg a torontálmegyei *Lovrin* községben a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesületének kiállitása. A kiállitás előestéjén a rendezőbizottság *Lipthay* Frigyes bárónának, a védnök nejének lámpás-szerenádot rendezett, mely fényesen sikerült. Vasárnap a vasutnál bandérium fogadta a gróf *Apponyi* Albert képviselőházi elnököt, aki Temesvárról érkezett *Blaskovics* Ferenc, dr. *Fülöpp* Béla, *Steirer* Ferenc, *Seemayer* János, *Rónay* János, *Manassy* György, *Wittmann* János és *Szabó* Ferenc képviselők kiséretében. A kiállitási területen *Wittmann* János egyesületi elnök üdvözlő szavai után báró *Lipthay* Frigyes kiállitási védnök megnyitottnak nyilvánitotta a kiállitást, mire *Blaskovics* Ferenc intézett néhány szót a képviselőház elnökéhez.

Nagy figyelem közt Apponyi szólt a nagyszámu, többnyire németekből álló közönséghez.

Nem találok szavakat, — szólt Apponyi — hogy válaszoljak azokra a szivből jövő üdvözletekre, melyek elhangzottak. Ha valamivel megérdemeltem e szavakat és érzelmeket, ugy csak akkor fogadhatom el, ha ugyanazon szeretet tolmácsolja, melyet a magyar nép széles rétegeiben és különösen a Délvidék lakosságánál találtam és az én szivemben is van a magyar nép iránt.

A mult küzdelmeiben megismertem e nép jellemét, szabadságszeretetét és hazafiságát és itt nem teszek különbséget azok között, kik mellettem és ellenem küzdöttek. Elődeink karddal a kezükben, katonai erényekkel hóditották meg ezt az országot, melyet csak érett politikai belátásukkal, a hazai alkotmány iránt való ragaszkodásukkal tartottak fenn. Ámde ujabb időkben más tényezők is kezdtek előtérbe lépni. Mi is készek volnánk izmos karjainkkal megvédeni e hazát, mi sem engednénk hajszálnyi csorbát ejteni alkotmányos szabadságunkon. De ujabb időben a gazdasági és kulturális haladás versenye is előtérbe lép. Népünk sohasem maradt vissza a többi európai népek előtt, sőt gyakran felülmulta és igy nem maradhatott vissza a gazdasági és kulturális haladás terén sem, melytől hazánk jövője függ. Örömmel jöttem ide, hol hazánk népességének nagy és fontos része bemutatja a *magyar nemzeti egység, a magyar haza iránti ragaszkodását.*

Majd igy folytatja: Nem tudom, kedves barátaim, vajjon a jelenlevők között nincsenek-e számosan, akiket régi barátokként üdvözölhetnék. Ahová nézek, ismerős arcok; mindenünnen oly kezet nyujtanak felém, melyet két évtized keserves küzdelmeiben megráztam — szorgalmas, munkás kéz, melynek megszoritására mindenkor büszkeséggel emlékszem. Ma nem politikai küzdelemre jöttem, hanem azért, hogy megerősitsek oly törekvéseket, melyek mindnyájunk előtt egyformán drágák és melyektől függ hazánk fölvirágzása. Itt, hol a gazdasági müködés, a nép szorgalmának gyümölcsét látjuk, egészen helyemen levőnek érzem magam, midőn, mintegy az egész nemzet képviselőjeként, mint a képviselőház elnöke itt megjelentem, hogy a magyar nép egy becses, szorgalmas és hazafias részének átadjam az egész nemzet szeretetének kifejezését. De szomoruság fogja el a lelket, ha látja, *hogy e derék nép közé jövő hamis próféták veszélyes jelszavakkal akarják kiválasztani a magyar közösségből.*

Az álpróféták *német népérzületről, a nagynémet kulturnemzethez* való ragaszkodásról és hozzátartozásról beszélnek. A nép hozzátartozósága *történelmi hagyományokban* talál kifejezést. Ezek mutatják, hogy a svábok Mária Terézia, Napoleon idejében és *negyvennyolcban a magyarok mellett harcoltak, tehát a künn élő németekkel nem vallhatnak közösséget.* Hagyományaik a magyarokhoz kötik őket és gyermekeik jövője is megkivánja, hogy a magyar nemzethez ragaszkodjanak. A hamis próféták még nem veszélyeztetik a svábság magyar hazafiságát, de inti barátait, hogy a hamis prófétáktól tartózkodjanak és jó magyar testvérek, hazafiak maradjanak. Abban a reményben és bizodalomban hagyja el e vidéket, hogy egy hazának hü, derék polgárai maradunk és leszünk.

A beszédnek mély hatása volt a németekre, kik percekig ünnepelték Apponyit. Egy öreg sváb, *Strobl* Péter, erre a nép nevében köszönte meg *Apponyi* figyelmeztető szavait és megigérte, hogy követni fogják intését.

A kiállitás kis keretben bár, de igen sikerült. Délután lóverseny volt. Lakomával és táncmulatsággal ért véget a lovriniak nagy napja, melyre sok ezer német jött el. Gróf *Apponyi* Albert még aznap visszament Temesvárra, és Verseczre utazott.

Versecz, szeptember 8.

Gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke ma reggel Verseczre érkezett. A város lobogódiszt öltött és a város elején diszes diadalkapu állott. Az állomáson *Zákó* Milán főispán, *Weifert* polgármester, *Molnár* Viktor főispán, *Szivák*, *Steiner*, *Blaskovics*, *Fülöp* Béla és *Mayer* Károly, *Seemayer* és *Patyánszky* képviselők fogadták *Apponyit*. A polgármester üdvözlőbeszédében biztositotta Apponyit, hogy a városba érkezét a nép ünnepnek tekinti.

Apponyi megköszönte a fogadtatást és kijelentette, hogy meg van győződve a lakosság hazafias érzelmeiről és örömmel tölti el az egységes magyar hazához való ragaszkodásuk. A bevonulás impozáns volt. A városban lévő egyesületek és társulatok zászlókkal vonultak ki. *Apponyi* kocsiját bandérium és 120 kocsiból álló menet kisérte. A honvédszobor előtt a 48-as honvédek, a városházánál 150 fehérruhás leány állott sorfalat. A leányok közül *Froniusz* Tinike beszéd kiséretében szép bokrétát nyujtott át Apponyinak, hangsulyozva, hogy a verseczi nők magyarok és rajongó lelkesedéssel ragaszkodnak hazájukhoz. *Apponyi* magas szárnyalásu beszédben köszönte meg az ovációt. Azután a főispán fogadótermében a törvényhatóság és a városi tanács tisztelgését fogadta. Ugyanott tisztelgett előtte a kiállitás nagybizottsága *Seemayer* képviselő, kiállitási elnök vezetése alatt. Kilenc órakor a templomba ment az elnök, ahol a papság élén *Lászlóffy* apát fogadta. Mise után a lakosság sorfala között a kiállitás megtekintésére indult. A főbejárat előtt a kiállitás végrehajtóbizottsága és *Mazsary* igazgató üdvözölte német nyelven.

Kinos jelenet volt, amidőn *Apponyi, ezek sem hederitve a német beszédre, a mellette állókhoz fordult* és csak annyit mondott: *Menjünk.* Az igazgató *tapintatlan és érthetetlen eljárását nagyon elitélte a közönség,* amely ezrével lepte el a kiállitás területét.

Délben a kiállitás területén háromszáz terítékü bankett volt, amelyen *Zákó* Milán főispán lelkes éljenzésekkel kisért felköszöntőt mondott ő felségére. Ezután *Seemayer* országgyülési képviselő magyar nyelven, Rottler pedig német nyelven üdvözölte *Apponyi* grófot, aki erre a következő nagyhatásu beszédet mondotta:

Tizennégy vagy tizenöt éve már, hogy utoljára jelent meg e városban. Örömmel tapasztalja, hogy a város lakossága ma is ugyanaz, mint tizenöt év előtt, hogy most is mint régi barátok kerültek össze, kik között az összetartás köteléke meg nem szakadt. (Lelkes éljenzés.)

A mult időben, ugymond, mint küzdő fél jelentem meg itt. Eszmékért, meggyőződésekért küzdöttünk, melyekkel szemben állottak más eszmék, más meggyőződések. Ma ugy állásomnál, mint a helyzetnél fogva már nem mint küzdő jövök. Ami bennünket most összehoz, nem is lehet a küzdelem tárgya, mert az olyan eszmék és törekvéseknek szolgálata, melyek az ország minden polgárának szivét kell, hogy megtöltsék. Ez a *magyar nemzeti eszmének* megerősödése. Amit őseink katonai erényekkel megszereztek, politikai bölcseségükkel felépitettek, azt nekünk kötelességünk ugy ezen erényekkel, mint polgári munkával fenntartani. Ha a törvényhozás és a kormány megteremtette azon alapot, melyen nemzeti munkánk fejlődése lehetséges, ha eltávolitottuk az összes akadályokat, melyek gazdasági fejlődésünk utján állhatnak, akkor aztán önök, polgárok, azon uton haladjanak tovább, melyen eddig haladtunk és amely haladást ez a kiállitás is tanusitja. Az ország millióinak becsületes törekvése, lelkiismeretes ambiciója által tegyük a nemzetet a *világ legszerencsésebb, leggazdagabb nemzeteinek egyikévé.* Ne legyen nemzetünk kénytelen, hogy a földmivelés nyers termékeit a külföldre szállitsa ipari feldolgozás céljából, honnét aztán drága pénzért vasároljuk vissza. Ne legyen ugy, *hogy idegen érdekektől és felfogásoktól függjön gazdasági tervelésünk forgalma.* (Zajos helyeslés.) Ne legyen ugy, hogy mindezen munka nyeresége idegen zsebekbe menjen, hanem hogy benn maradjon. *Az ipart ugy mint a kereskedelmet is, tegyük nemzetivé,* hogy Magyarország ne csak állami, hanem társadalmi és közgazdasági önállóságát is biztositsa.

Idejövetelem egyik célja, hogy gyönyörködjem a vidék lakosságának munkásságában és másfelől tanulságot és tapasztalatot meritsek arra irányokra nézve, melyeket a jövőben a nemzeti cél biztos elérésére követnünk kell. De a másik eszme, melynek szolgálatában megjelentem és melynek szolgálatára nemcsak meggyőződésem és benső érzelmem, hanem azon diszes állásom is, melyet az ország bizalmából szerencsém van betölteni, egyaránt késztetnek, az a *nemzeti egység* magasztos eszméje. (Lelkes, hosszantartó éljenzés.)

Jól mondta az egyik szónok, ki előbb német nyelven bár, de magyar hazafisággal felszólalt, hogy mindenkinek saját anyanyelvéhez való ragaszkodása mellett magasabb eszménye kell, hogy legyen; ez a nemzeti egység, amely e haza minden polgárát összeforrasztja. Azért engedjék meg, hogy e tárgynál én is a *német nyelven* forduljak önökhöz, mely nyelven itt mindenki megért, mert fontos, hogy tökéletesen megértsenek. (Németül.)

Oröm forrása számomra, amit itt tapasztaltam és mi nagyrészt eloszlatta aggodalmaimat. Örömömre szolgált, hogy láthattam ez országrész lakosságának ipari szorgalmának termékeit. A gondviselés hazánkból soknyelvü országot csinált, mi mindnyájunk üdvére volna fordítható, ha a különböző származások különböző sajátosságait harmonikusan fejlesztenők a hon, az egységes magyar nemzet üdvére. *Örvendtem, hogy a magyar nemzet egységébe szakadást bevinni szándékozó áskálódások itt nem találtak talajra.* (Éljenzés.) E hamis próféták az anyanyelvhez való ragaszkodás mellett a nagy nyugati német kulturuéphez való hozzátartozást hangoztatják. De hát miben nyilvánul egy nép hozzátartozása? Elsősorban a történelemben, de nem a könyvekben letett történelemben, amelyet talán senki sem olvas, hanem ama élő visszaemlékezésben, amelyet nagyapáink az ő apáik hagyományaként az unokáknak a hosszu téli estéken a kandalló mellett elmesélnek. És mit mesélnek nagyapáink? Hozzátartozásról nyugati német kulturnéphez semmit. De mesélnek egy *magyar királynőről*, kit az egész világ megtámadott, aki hü magyarjainál keresett és talált segélyt. És e küzdelmekben az önök ősei is résztvettek. Mesélnek a nagy francia császárról, aki a népet, midőn volt joga elégületlenségre, királya elleni hütlenségre akarta csábitani és hogy e magyar nép koronás királyához tartott mégis jó és balsorsban. És itt is közremüködtek az önök szülei. Mesélnek (és ezt maguk közül is sokan végigküzdötték), hogy midőn a magyar nép *negyvennyolcban* ősi alkotmányát kiüönböző támadások ellen szükségből védeni volt kénytelen és e haza szent földjét vérével áztatni. *önök is ott voltak.*

Ez az önök történelme, ez az önök hozzátartozandósága, de nem a nyugati német kulturnéphez, mely *érdőgött sem törődött önökkel*, hanem a magyar földhöz, amelyet őseik megmiveltek és termékenyitették, de ma már ezerszeresen visszafizette munkájukat, szorgalmukat, sőt vérüket. Ez az önök hozzátartozandósága az összes nagy magyar néphez, melynek bánatában, küzdelmeiben résztvettek. És ha e kötelékeket erkölcsileg szétszakitják, akkor a földön hevernek, mint emlékek nélküli emberek mint a gyökereitől megtisztult száraz fa. Ugyanigy áll ez a jövővel is.

Önök ismerik Schiller Toggenburg Ritter-jét, ki viszonzatlan szerelme érzetében nem tett egyebet, mint átlekintett kedvese várához. Ez az egy Toggenburg szép themája egy költeménynek, de *2 millió Toggenburg,ki nem tesz mást, mint hogy átpislog a német kulturnéphez a nyugaton, az már nevetség tárgya.* A mai alkotmányos Magyarországon mindenkinek meg van adva a lehetőség, hogy az államban a legmagasabb fokokat is elérhesse és tehetségeit a haza szolgálatában érvényesithesse. Es ezen déli országrész a magyar középosztálynak már sok becses munkást adott és fog még adni. Ez uton van gyermekeinek jövője, de a *nyugoti kulturnéphez való átpislogással tönkretesznk e jövőt.* Itt és nem künt a határokon tul fekszik gyermekeik, unokáik jövője. E jövőt akarják gyermekeinknek elrontani a hamis próféták és ezáltal megmérgezni életteljes jelenüket is, *Amde méregkeverőkkel szemben megszülik minden kedélyesség.*

Ezen tendenciákkal és besugásokkal szemben, melyek a nyilt, hü szíveket akarják megmérgezni, csak a *leghatározottabb visszautasitás,* háboru, kós-

hegyig menő ellentállás minden elnézés és meggondolás nélkül lehetséges. És hogy önöket e szellemtől találtam áthatva, hogy önök meg vannak győződve, miszerint multjuk és jövőjük csak itt található fel, örömmel tölti el szivemet és engedjék meg, hogy ez örömet innét magammal is vihessem. (Ismét magyarul:) Ezen örvendetes tudatban emelem poharamat azon forró óhajszával, hogy a végtelen gondviselés erősitse e város polgárságát hazafias erényeiben, hogy Versecz városa mint a multban, ugy a jövőben is, hatalmas támasza maradjon a magyar nemzeti egységnek és nemzeti megerősödésnek és ezzel az imaszerü óhajjal emelem poharamat Versecz város hazafias közönségére! (Szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

A jóérzelmü német lakosság könnyekig meghatva vette körül Apponyit, aki később a földmivelők közé is letelepedett és beszélgetésbe eredt velük. Felköszöntőket mondtak még *Patthyánszky* és *Fülöpp* országgyülési képviselők, *Gressler* lelkész, *Meifert* polgármester, továbbá *Loffel* Fülöp, egy egyszerü német földmivelő, akinek inditványára Apponyi családjához üdvözlő táviratot intéztek.

Apponyi Verseczről este 6 órakor Pozsonyba utazott az ottani mezőgazdasági kiállitás megtekintése végett.

KÜLFÖLD

A revanche-miniszter legujabb nyilatkozata. *André* francia hadügyminiszter nem igen tud beszédet mondani a nélkül, hogy szavait egyszersmind a külföldhöz ne intézze. Garonnemegye az 1870-iki elesettek emlékére szobrot emeltetett, melyet tegnap lepleztek le. A diszbeszédet André tartotta, többi közt a következőket mondván: „Egy nemzet politikai nézeteltérései az életerejének a bizonyitéka. Ne higyje a külföld, hogy a franciák nem tudják egymást megérteni, ha viszályok merülnek is föl közöttük. Adott esetben mindnyájan be fogják bizonyitani, hogy zárt sorokban tudnak föllépni."

Olasz-török barátkozás. A *Palumbo* tengernagy vezénylete alatt álló olasz hajóraj, mely azért ment Konstatinápolyba hogy az Olasz- és Törökország közt fönnálló barátságot a szultán előtt dokumentálja, holnap visszaindul Konstantinápolyból, magával hozván a szultán rokonszenvén kivül a padisah drága ajándékait is.

Palumbo tengernagy tegnapelőtti bucsukihallgatásán, melyben a szultántól elbucsuzott, jelen volt a nagyvezér és a külügyminiszter. A szultán az olasz király részére egy dohányküldeményt adott át és jelezte, hogy régi fegyvereket fog küldeni. Az olasz hajóraj parancsnokhajójának a szultán három gyönyörü ezüst asztaldiszt ajándékozott a következő felirással: „A szultán ő felségétől emlékül az olasz földközi-tengeri hajóhadnak, mely Palumbo altengernagy ő excellenciája parancsnoksága alatt Konstantinápolyba küldetett a szultán és Viktor Emánuel olasz király ő felségeik között oly örvendetes módon fennálló barátság dokumentálására."

Tegnap az admiralitáson 70 teritékü reggeli volt amelyen a tengerészeti miniszter, az összes altengernagyok, Palumbo altengernagy és az olasz hajóraj tisztjei vettek részt. Ahmed tábornok Palumbo altengernagyot a Bezika-öbölig kisérte. Elutazása előtt Palumbo altengernagy kijelentette, hogy a konstantinápolyi látogatás az olasz haditengerészetnek felejthetetlen lesz. A Palumbo tengernagy tiszteletére a Jildiz-palotában adott diszebéden jelen volt a nagyvezér, az összes miniszterek, főméltóságok, Palumbo tengernagy kiséretével, Carbonnara di Malaspina márki olasz nagykövet és a nagykövetség tagjai. Az ezután következő hangverseny után a szultán félórai külön kihallgatáson fogadta Palumbo tengernagyot és Malaspina nagykövetet. Palumbo gyémántokkal ékesitett értékes dohányszelencét kapott. A tengernagy tiszteletére a konstantinápolyi olasz gyarmat is diszlakomát rendezett. Az olasz főkonzul felköszöntőjére. Palumbo tengernagy köszönetet mondott és kijelentette, hogy az olasz haditengerészet erő és fegyelem dolgában nem áll mögötte semmi más haditengerészetnek.

A haiti forradalom. A Haiti szigetén egyre duló harcba beleszőit a *Panther* német ágyunaszád is, mely a *Crète à Pierrot* Firmin-párti ágyunaszádot Cap-Haitienből érkezett távirat szerint, *elsülyesztette.* Mivel a Cète à Pierrot ágyunaszádot, a lázadók egyik hajóját kalózkodáson érték, *Eckermann* korvettkapitány, a Panther parancsnoka azt a távirati parancsot kapta, hogy a hajót fogja el. A *Panther* Port au Princeből Gonaivesbe ment, ahol a *Crète à Pierrot* ágyunaszádot teljesen meglepte. A német parancsnok erre a következő ultimátumot intézte a *Pierrot* parancsnokához: A zászlót negyedóra alatt vegye le, a hajót üritse ki és semmiféle harci előkészületet ne tegyen, mert különben rögtön megtámadják. A *Panther* már előzőleg megtette előkészületeit a harcra. A *Pierrot* parancsnoka azonban eleget tett az ultimátumnak, a kitüzött határidő alatt levette a lobogót és a legénység elhagyta a hajót. A Panther parancsnokának az volt a szándéka, hogy a Pierrot-t magával vontatja, de mindjárt a hajó kiüritése után a hátulsó puskaporkamarában robbanás történt, amely a hajó farát elpusztitotta és lángba boritotta. A robbanást valószinüleg a legénység idézte elő szándékosan. Minthogy ujabb robbanások sem voltak kizárva és minthogy ebben ellenséges tényt kellett látni és az elül lévő ágyuk még használhatók voltak, a Panther parancsnoka a hajó előrészén való puskaporkamarát és a kazánt is felrobbantotta gránátokkal. Erre a Pierrot elsülyedt. A tengernagy a lázadókkal volt a hajón. A Pierrot elsülyesztése után a Panther visszatért Port au Princebe. Gonaives helység a lázadók kezében van.

HIREK

Budapest, szeptember 8.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 31-én uj előfizetés nyiit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hir.** *Klobucsár* altábornagy, az uj honvédségi adiátus szombaton szemlét tartott a Kassán összpontositott 3. honvédkerületi honvédezredek felett.

— **A sasvári hadgyakorlatok.** *Kramolin* főispán és *Markhot* alispán, mint tudósitónk jelenti, holnap kedden, *Sasvárra* érkeznek, hogy a *király fogadására* a szükséges intézkedéseket megtegyék. A király különvonaton 11-kén délután négy órakor érkezik Sasvárra, mig a német trónörökös délórával később érkezik oda Oderberg felől. A hadgyakorlatokon az uralkodóház tagjai közül Ferenc Ferdinánd, Ottó, Károly Ferdinánd, Lipót Salvator, Frigyes és Rainer főhercegek fognak részt venni. Frigyes főherceg az 5. hadtest parancsnoka Vágujhelyen ütötte fel főhadiszállását. Hivatalos fogadás csak a király és a német trónörökös megérkezésénél lesz.

— **József főherceg és a F. M. K. E.** *József* főherceget, aki védnöke a Felvidéki Magyar Közmüvelődési Egyesületnek, a selmeczbányai közgyülés tudvalevőleg táviratilag üdvözölte. A főherceg üdvarmesteri hivatalától az üdvözlésre a következő távirati válasz érkezett:

> Méltóságos *Thuróczy* Vilmos cs. és kir. kamarás urnak, a F. M. K. E. elnökének, Selmeczbánya. *József* főherceg ur ő császári és királyi fensége a Felvidéki Magyar Közmüvelődési Egyesület husszadik évi közgyülésén egybegyült kulturbajnokokat szivből üdvözölve, a megemlékezéseért köszönetet mond s az egyesület további eredménydus együttmüködésére az Eg áldását kéri. Legfensőbb megbizásból: *Unterauer* József, udvari tanácsos.

— **Balor herceg a pozsonyi kiállitáson.** *Lajos* bajor királyi herceg, akinek *sárvári* hires tehenészete nyerte meg a *Darányi* Ignác által felajánlott dijat (egy igen szép ezüst serleget), a földmivelésügyi miniszterhez Berlinből a következő táviratot intézte:

> Igen örvendek az elért eredmény felett és azt kivánom: Éljenek a magyar mezőgazdaság és lejei! Mindig előre!
>
> *Lajos* bajor herceg.

Lajos bajor herceg a bajor gazdasági egyesület védnöke és a mezőgazdasági ügyekkel a legbehatóbban foglalkozik. A főherceg a földmivelésügyi miniszterrel személyesen is ismeri és mindig magyarul szokott vele társalogni.

— **Egyházi kinevezés.** A király a kultuszminiszter előterjesztésére *Párvy* Antal kerecsendi esperes-plébánost szepes-sághai címzetes prépostá és hevesi főesperessé, *Nagy* Antal sajó-várkonyi esperes-plébánost pedig az egri főkáptalan tiszteletbeli kanonokjává kinevezte.

— **Az elmaradt diákkongresszus.** Előre volt látható, hogy a nemzetközi diákkongresszus elmaradását nagy sikernek fogják fel majd ott, ahol azon dolgoztak, hogy a magyar vendégszeretetet kompromittálják. A bukaresti sajtóban már visszhangja van a kárörvendő dicsekvésnek. Az ottani lapok egytől-egyig gunyos megjegyzésekkel találják fel a budapesti diákkongresszus elmaradását s azt időképpen a romániai diákok „erélyes" magatartásának tulajdonitják. Az *Epoca* azt irja, hogy a jövő évben *Liégeben* tartandó nemzetközi diákkongresszuson ez az elmaradás nagy vitát idéz majd elő. A római *Tribuna* is megszólalt és az elmaradást kommentálva hozzáteszi, hogy ez mindennél jobban bizonyitja azt, hogy az osztrák-magyar monárkia forong s ez okozza, hogy ott minden kis szikrától tartanak.

— **A pánszlávok Amerikában.** Még odaát Amerikában sem tudnak megnyugodni a pánszlávok és ott is éreztetni akarják gyülöletüket velünk magyarokkal szemben. Vészemet kaptak a Kossuth-szobrától s most az Amerikába elküldött magyar zászló ellen agitálnak. Csak az ő áskálódásuk eredménye lehet az Unió kormányának az a lépése, melyről ez a táviratunk hirt ad:

Majna-Frankfurt, szeptember 8.

New-Yorkból táviratozzák a Frankfurter Zeitungnak, hogy az államtitkár utasitotta az Egyesült-Államok bécsi követét annak a kinyomozására, hogy ki küldötte a new-yorki magyaroknak azt a magyar zászlót, amelyet egy magyar küldöttség hozott ide s amelynek ez a felirása:

— Legyetek hivek hazátokhoz, magyarok!

A new-yorki tótok azt hirdetik, hogy a zászlót a magyar kormány küldte.

Egyelőre csak azt kérdezzük, hol van Hengelmüller, monarkhiánk követe. Csudálatos, hogy ő semmit sem tud a tótok magyarellenes izgatásáról. Hivatalos állása és magyar származása kötelességévé tenné, hogy most már vesse latba szavát, hogy a magyar nemzetet arcátlan inzultusok ne érhessék.

— **A Petőfi-Társaság Kossuth-ünnepe.** Ma délután 4 órakor *Jókai* Mór elnöklete alatt értekezletet tartott a Petőfi-Társaság, *Bartók* Lajos alelnök lakásán, hogy megállapitsa a Kossuth Lajos emlékünnep programmját. A társaság tagjai közül, a két elnökön kivül *Szana* Tamás főtitkár, *Kiss* József, dr. *Ferenczy* József, *Gárdonyi* Géza, *Prém* József, *László* Mihály és *Koroda* Pál voltak jelen.

Jókai kifejtette, hogy az ünnepet impozáns arányokban kell rendezni, annál is inkább, mert Kossuth Lajos a Petőfi-Társaság tiszteletbeli tagja volt, egyuttal inditványozta, hogy a Tudományos Akadémia disztermében tartassék meg az ünnep.

Bartók inditványára elhatározta az értekezlet, hogy az ünnep ne e hó 14-ikén, mint tervezve volt, hanem szeptember 21-ikén legyen.

Jókai aztán felolvasta *Kossuth Lajos* cimü ódáját, melyben a dicsőült pályafutását s nagyságát dicsőiti. A költemény a legszebb dolgok egyike, amit Jókai valaha irt s a mü remek részletei valósággal elragadták az értekezlet tagjait, akik tapssal, éljenzéssel köszönték meg a ritka élvezetet, amelyet Jókai ez előleges felolvasással szerzett.

A programm többi pontjai lesznek az elnöki beszéd *Bartók* Lajostól, jellemrajz dr. *Ferenczy* Józseftől, költemény *Gárdonyi* Gézától és ballada a forradalomból *Kiss* Józseftől. Az ünnep alatt a Tudományos Akadémia disztermében Kossuth Lajos szobra fog állani, melyet fia Ferenc készitett. A Petőfi-Társaság csak két személyes meghivót küld el: Kossuth Ferencnek és Tivadarnak. A szeptember 21-iki ünnepen az egyetemi ifjuság alkotja a diszőrséget.

— **Virchow halála.** *Vilmos* császár tudvalevőleg táviratban fejezte ki részvétét *Virchow* halála felett. Az özvegyhez intézett távirat igy szól:

> Férje elhunytának hire őszinte részvéttel töltött el engem. Legmelegebb részvétemet fejezem ki önnek és az önéinek e sulyos veszteség alkalmából. Adjon az uristen önnek vigaszt nagy fájdalmában és nyujtson erőt önnek az a gondolat, hogy a nagy kutató orvost és tanitót, akinek élte munkája a német orvostudománynak uj utakat tört, az egész müvelt világgal együtt a király nálás emlékezetiel gyászolja.

— **Emlékszobor a königgrätzi csatatéren.** Königgrätz mellett *Rozberizben* vasárnap ünnepiesen leleplezték a 4. Deutschmeister-ezrednek az 1866-iki königgrätzi csatában elesett és *Rozberizben* eltemetett harcosainak emlékére emelt szobrot. Az ünnepen jelen volt Jenő főherceg mint az emlékszobor bizottság védője képviseletében *Wucherer* ezredes, a német lovagrend komturja és a közös hadügyminisztérium képviseletében Keppelmüller vezérőrnagy josefstadi dandárparancsnok, továbbá a csehországi harcosemlékek fenntartására alakult központi egyesület védője *Schaumburg-Lippe* herceg altábornagy, a bécsi Deutschmeister-ezred veterán egylete és több aggharcos és katonai egyesület. *Macha* Ferenc a szoborbizottság elnöke ünnepi beszédet mondott, mely ő felsége éltetésével végződött, miközben a 42. gyalogezred zenekara a Gotterhaltét játszotta. Azután báró *Wucherer* ezredes beszédet mondott és jelt adott a szobor leleplezésére. Ezután *Ulanter* József plébános beszentelte a szobrot és beszédet mondott. A leleplezés után a szobor talapzatára számos koszorut tettek le.

— **Halálozás.** *Steiner* Mór fővárosi kereskedő ma délután szivszéihüdésben hirtelen elhunyt.

— **Táviratozás drót nélkül.** *Kopenhágá*ból jelentik, hogy a *blaavands-huki* (Jütland nyugati partvidékén) világitótoronyból ma dróttalan táviróval kitünő összeköttetést létesitettek a *cuxhaveni* és *helgolandi* állomásokkal.

— **A király nem megy Kolozsvárra.** Lelkes örömmel készülődik Kolozsvár népe október 12-ikére, amikorra kitüzték Mátyás király szobrának, *Fadrusz* hatalmas művének ünnepies leleplezését. Annál nagyobb örömmel, mert sok oka volt remélni, hogy a nagy nemzeti ünnepen jelen lesz a király is, aki ott volt a szobor talpkövének letételén és nagy adománynyal megvalósuláshoz juttatta a nemzet régi óhajtását. Most egy szép reménynyel szegényebb lett a kinesos város, mert a király nem megy le a leleplezés ünnepére. Erről értesiti *Széll* Kálmán miniszterelnök *Hegedüs* Sándor országgyülési képviselőt, a Mátyás király szoborbizottság elnökét, az alábbi átiratban:

O császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben tudomásomra hozni méltóztatott, hogy *legnagyobb sajnálatára akadályozva levén a kolozsvári Mátyás király-szobor leleplezése ünnepélyén személyesen megjelenni*, legmagasabb személyének képviseletével *József főherceg ur ő császári és király fenségét méltóztatott legkegyelmesebben megbizni.*

Van szerencsém ő felsége ezen legmagasabb elhatározását Nagyméltóságodnak, mint a szoborbizottság elnökének becses tudomására hozni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten, 1902. évi augusztus hó 22-én.

Széll s. k.

Osz királyunk tehát maga nem megy Kolozsvár örömünnepére, de elküldi maga helyett József főherceget, családjának azt a tagját, aki amily kedves az ő szivének, épp ugy odanőtt minden magyar ember lelkéhez. A legmagyarabb főherceg méltón fogja képviselni a fejedelmet az ősi magyar dicsőség emlékünnepén.

Kolozsvár közönsége egyébként a leleplezés ünnepére a következő meghivót küldötte szét:

Kolozsvár sz. kir. város közönsége

hazafias örömmel tudatja, hogy ezeréves multunk nagy királyának,

Mátyásnak, az igazságosnak

szülőhelyén, városunkban,

tündöklő nagy nevét dicsőitő szobrot állitott a nemzet, mely emlékmünek első követ fejedelmi nagylelküséggel dicsőségesen uralkodó királyunk

I. Ferenc József

ő cs. és apostoli királyi felsége tette le.

Ez emlékmü leleplezési ünnepét legfelsőbb hozzájárulással 1902-ik évi október 12-dikén fogjuk megtartani.

A szobor leleplezésére, mely nemcsak a nagy király szülővárosának, hanem az egész országnak, a nemzet minden hü fiának ünnepe lesz, van szerencsénk hazafias tisztelettel meghivni.

Kolozsvár sz. kir. város közönsége.

Dr. Esterházy László, jegyző — *Szvacsina Géza*, kir. tanácsos, polgármester.

— **A cárné állapota.** Hamburgi távirat jelenti, hogy a cárné teljesen jól érzi magát és el fogja kisérni a cárt a hadgyakorlatokra.

— **A huszonötéves Darnay-muzeum.** A közoktatási miniszter *Darnay* Kálmánhoz, a sümegi muzeum tulajdonosához a muzeum 25 éves fennállása alkalmából a következő levelet intézte:

Nemes és hazafias munkálkodását, melyet 25 áven át folytatott oly irányban, hogy a Balaton mellékének régészeti és történelmi emlékeit a pusztulástól megmentse s azokat a tudomány közkincsévé tegye, mindig élénk érdeklődéssel és figyelemmel kisértem. Most, amidőn nagyfontosságu gyüjteményét külön épületben s a tudomány igényeinek megfelelő szakszerü és tanulságos felállitásban, mint nyilvános gyüjteményt adja át a közhasználatnak, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy hazánk közmüvelődése érdekében kifejtett buzgó és sikeres fáradozásaiért elismerő köszönetemet nyilvánitsam. A miniszter helyett: *Zsilinszky* államtitkár.

— **Kifütyölt püspök.** *Lussinpiccolóban* *Malmics* vegliai püspököt, aki a királynál akart tisztelegni, a tengerészakadémia olasz növendékei és az olasz egyetemi hallgatók kifütyölték. *Scarpa* rendőrfőnök, aki a jelenetnek tanuja volt, passziv magatartást tanusitott. A tüntetést egy *Cattarinich* nevü nyugalmazott katonatiszt rendezte. A lussinpiccolói horvátok be akarják pörölni a tüntetőket.

— **Házasság.** *Brand* Gyula, a magyar cukoriparrészvénytársaságnál osztályvezető, eljegyezte Friedmann Antónia kisasszonyt, Friedmann Ignác helybeli müvirággyáros leányát.

— **Elmozditott hitoktató.** Szegedről táviratozzák, hogy a kultuszminiszter Patkovics György szerb lélészt elmozditotta a zombori állami főgimnáziumban elfoglalt hitoktatói állásától. Az elcsapatás a hitoktató magyarellenes tüntetése miatt történt.

— **Egy vendéglős ünneplése.** Ma ünnepelte meg 30 éves vendéglős pályájának jubileumát *Müller* Antal, az Országos Kaszinó s a Park Klub vendéglőse. Ebből az alkalomból pályatársai meleg ovációban részesitették a jubilánst. Egy küldöttség, melyben részt vettek *Gundel* János a vendéglősök ipartársulatának elnöke *Glück* Frigyes, aki ez alkalomra utazott Budapestre Genfből, *Bokros* Károly nyugdijintézeti elnök, Louis *François*, *Barta* Béla, *Solti* Odön, *Mayr* József, *Kramer* Miksa, *Fürst* Tivadar és *Förster* Konrád, jelent meg Müllernél s fényes kiállitásu diplomát nyujtott át a küldöttség nevében. szép beszéd kiséretében *Gundel* János. Majd *Bokros* Károly, nyugdijintézeti elnök méltatta Müller érdemeit.

— **A bécsi egyetem Strossmayernek.** *Pécs*ről jelentik: *Fölzl* Xavér Ferenc, a bécsi tudomány-egyetem prorektora és teologiai fakultásának dékánja, udvari tanácsos tegnap Pécsen és Eszéken át *Djakovárra* érkezett, ahol személyesen adta át *Strossmayer* püspöknek gyémántmiséje alkalmából a bécsi egyetem jubileumi doktori diplomáját.

— **A mentők működése.** A budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület most készült el augusztusi működésének kimutatásával. Eszerint a mentők a mult hónapban 502 esetben nyujtottak első segitséget, kivonulás pedig az első segélynyujtással együtt 513 esetben volt. Szállitás volt 416 esetben, mozgóőrség száz esetben vonult ki. Igy derék mentőink működésének augusztus havi főösszege 1018 eset. Ezzel együtt ez évben hétezernégy esetben vették igénybe a mentőket.

— **Az erkölcsrendészeti kongresszus.** A brüszszeli nemzetközi erkölcsrendészeti kongresszus tanácskozásai során két csoportba oszlott. A többség véleménye szerint legcélszerübb, hogy az orvosi tudományon a apuló uj törvényeket és rendeleteket hozzanak. A mai erkölcsrendés eli intézkedések nemcsak nem kielégitők, de annyira hibásak, hogy azok alapján uj törvényt nem is lehet hozni: igy az egész elvetendő és a modern orvosi ismeretek alapján kell az uj törvényeket hozni. Az uj törvénynek csak az iránya kell, hogy egyöntetü legyen, részleteiben az egyes nemzeteknél különböző is lehet. A kongresszus tiszteletére a miniszterek estélyt rendeztek, melyen a magyar tagok dr. *Basch* Imre és dr. *Weyner* Emil orvosok is részt vettek. Szombaton Blankenbergbe volt kirándulás.

— **Önkéntesi lovasiskola.** Október elsején Budapesten a magyar királyi honvéd központi lovasiskolában az egyéves önkéntesek számára honvédlovasiskolát állitanak fel. Az iskola parancsnokságával *Térey* József honvédhuszárszázados bizták meg, segédtanárokul pedig a honvédelmi miniszter *Jármy* Elemért, a debreczeni honvédhuszárezred századosát s *Papp Ragány* Endrét, a szabadkai honvédhuszárezred főhadnagyát nevezte ki.

— **Verekedő mágnások.** Válaszul *Haller* Péter nyilatkozatára, a *Myrbach*-grófok a következő sorok közlésére kértek föl bennünket:

T. Szerkesztőség! Hogy gróf Haller Pétert megvertük, ez tény, ezt nem is tagadjuk. Nem verekedési, sem vérengzési vágyból tettük mi ezt; minket egyedül sértett becsületünk és ama sok rágalomnak a hallatra vitt arra, hogy elverjük, mit Haller Péter szája ellenünk hirdetett. Gróf Haller Péter ugy minket, mint egész családunkat és Görgény-Szent-Imre közönsége több elkelő tagját sértegetvén, tőle lovagias uton e égtételt követeltünk. Azt megadni képes nem lévén és megtagadván, kénytelenek voltunk őt a további alaptalan hiresztelései meggátlása végett tettleg bántalmazni. Ezt tagadni nem akarjuk. Azonban nem áll, hogy lakásába rohantunk és őt véresre vertük volna. Az sem áll, hogy a grófot sebei gyógyitása végett Szász-Régenbe az orvosok vitték volna, hanem a gróf jónak látta önként tovább állani. Ami az általa állitólag ellenünk folyamatba tett bünvádi följelentést illeti, annak nyugodtan nézünk szemébe azon tudatban, hogy vele szemben másképpen el nem járhatunk.

Görgény-Szent-Imre, 1902. szeptember 6.

Gróf Myrbach Eugén.
Gróf Myrbach Emil.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Az osztrák államvasut 12. számu személyvonatát az unterpurkersdorfi állomáson baleset érte. A negyedik és ötödik kocsi közt elszakadt a kapocs s a hirtelen rázkódás következtében két utas könnyü rázkódást szenvedett. A schlani pályaudvar közvetlen közelében pedig az államvasut két tehervonata összeütközött. Egy fékező meghalt, egy mozdonyvezető és egy fütő pedig könynyebb sérülést szenvedett.

— **Kőmives sztrájk.** A székesfehérvári kőmivesek mintegy 600-an, tegnap délután kimondták a sztrájkot, amely kedden reggel kezdődik. Jelenleg a következő épitkezések folynak: az igazságügyi palota, a katonai élelmezési raktár, a Schuckert villamosmüvek telepe és nemsokára megkezdődik a gyalogsági laktanya épitkezése is. A sztrájkolók naponta tizórai munkaidőt, óránként 32 fillér minimális bért, teljes vasárnapi munkaszünetet és az ugyvevezett partifürer-rendszer eltörlését követelik.

— **A Soufriere tüzhányó kitörése.** A *St. Vincent* szigetén lévő Kingstownból a következő távirat érkezett *New-Yorkba*. A *Soufriere* tüzhányó kitörése, mely mindig hevesebbé vált, e hó 2-án éjjel kezdődött. A kormányzó felhivta *Georgetown*, *Chateau-Belair* és más falvak és országok lakosságát, hogy lakóhelyüket hagyják el. Egy ujabb borzasztó kitörés e hó 3-án este 9 órakor kezdődött és reggel 5 óráig tartott, miközben az egész szigetett egy villamossággal telitett füstfelhő boritotta. Hajón egy biztost küldtek oda, hogy állapitsa meg a pusztitás terjedelmét és az áldozatok számát. A biztos visszaérkezése után azt jelentette, hogy *Chateau-Belairt* sértetlenül találta, *Fitz-Hughez-Estate* nagyon szenvedett, a lakosok elhagyják a kerületet. Emberéletben nem esett kár. *Gerogetowne* nem szenvedett. A vulkán kitörése még egyre tart. A legutóbbi kitörés tovább tartott és hevesebb volt, mint a májusi. A *Karaibi* szigetek sorsa ugy látszik, meg van pecsételve.

— **A zágrábi tüntetések.** *Zágráb*ból táviratoznak: A külföldi lapoknak az a hire, mintha a szerb templomot kifosztották volna teljesen valótlan. Csak két ablakát törték be a templomnak. Mialatt a szerb egyházközségnek a templom körül levő épületeit kövekkel dobálták, a tüntetők ismételten intették a tömeget, hogy a templomot ne támadják meg. A templom ujból való beszentelésének hire valószinüleg abból keletkezett, hogy a templom belsejét renoválják, amit azonban már három héttel ezelőtt kezdtek meg. A városban tökéletes nyugalom uralkodik.

*Zimony*ból táviratozzák: *Nikolics* Tájot, az itteni szerbek egyik vezérét letartóztatták, mert állitólag felszólitotta egy gyülésen a szerbeket, hogy a zágrábi vérontásért bosszulják meg magukat az ott lakó horvátokon. *Nikolics* a legutolsó képviselőválasztáson nagy szerepet vitt. Letartóztatása a városban feltünést kelt. Ma és tegnap a rendet sehol sem zavarták meg. A rendőrség ma kiutasitotta *Szavics* Péter belgrádi lapszerkesztőt, aki hajón jött át Belgrádból.

— **Mattachich — regényt ir.** Bécsi tudósitónk a *Neues Wiener Tagblatt* révén közli, hogy Mattachich Géza meg fogja irni tragédiáját, amely a möllersdorfi fegyházban végződött. Táviratunk szerint a kiszabadult főhadnagy nem emlékiratot tervez, hanem *regényben* fogja közreadni élményeinek leirását s már kiadója is van: a lipcsei *Grübel*, aki — mint bécsi hirforrásunk megjegyzi — ismeretes tendenciózus kiadványairól. A lipcsei cég állitólag már összeköttetésbe is lépett Mattachich Gézával.

— **A martiniquei áldozatokért.** Szatmárvármegye alispáni hivatala 29 korona 40 fillér adományt küldött a Budapesti Ujságirók Egyesületéhez a martiniqueiek felsegélyezésére. Ezzel az adománynyal a gyüjtés eddigi eredménye 10.184 korona 75 fillér és 10 frank.

— **Százéves ipartelep.** A szepesmegyei Prakfalván nagy ünnepély folyt le Kisasszonynapján. A vasgyár alapitásának százéves jubileumát ünnepelték és ez alkalomból a restaurált Praxedis-kápolnát fényes ünnepség keretében szentelték föl. A prakfalvi vasöntő 1802-ben létesült, mint a *Csáky* grófok tulajdona. Mostani tulajdonosa gróf Hunyady László özvegye, ugyancsak Csáky grófnő, aki az egész környéknek jótékony nemtője.

— **Harc a kocsmában.** A Telep-utca 6. szám alatti Szöllősi-féle kocsmában *Fábián* Imre tizenkilenc éves majoros, *Körmendi* István kőmivesegéd *Juhász* Ernő kőmüves és *Manszpart* Ferenc kötélgyártósegéd ittas fejjel összevesztek *Elcsis* István kőmüveslegénynyel. A négy részeg ember kiverte a kőmüveslegényt a kocsmából a Telep-utcába, ahol rárontottak, agyba-főbe verték *Fábián* pedig zsebkésével oldalba szurta. Elcsist veszedelmes sebekkel a Rókus-kórházba szállitották. Támadói ellen a rendőrség vizsgálatot indított. A *Rózsa-utca* 10. szám alatt levő mulatóhelyen *Füge* József és *Rózsási* Ignác köztüzérek vesztek össze és kardot rántva rohantak egymásra, *Hochenbügler* György házmester meg akarván akadályozni a vérengzést, kitutasitotta a tüzéreket. Erre a két hős katona a szolgát vette elő és össze-visszaverte. Majd *Balog* Gyula zenészt akarták megtámadni, aki azonban revolvert rántott elő és háromszor önvédelemből rálőtt a katonákra. Két golyó Füget érte, akit sulyos sebesülésével a XIA. számu katonai kórházba vittek.

— **Betörés a selyemgyárba.** Szegzárdon vasárnap virradóra négy kóbor cigány betört az országos selyemgyárba. A betörőket *Szegedi* Ferenc selyemgyári őr vette észre és el akarta riasztani. Ekkor a cigányok az őrt leteperték és három életveszélyes szurást ejtettek rajta. A betörőket a csendőrség nyomozza.

— **Vakmerő rablótámadás.** Szeptember 7-én délben *Hauser* Ferenc és *Schweighardt* József kocsisok berontottak *Adamski* József majoros budaörsi-ut 2. sz. alatti lakásába, hogy azt kirabolják. A konyhában egy kocsis az utjukat állta, amire a támadók kést rántottak és a kocsist megszurkálták. A megtámadt em-

ber segitség-kiáltásaira figyelmessé lett a közeli rendőrőrszem, aki elfogta *Hauser* Ferencet. *Schweigardt* elmenekült.

(x) **Magyar** olajipar-részvénytársaság Budapesten. Gyár: IX., Soroksári-ut 11. Iroda: VII., Károly-körut 8. Vásárol: lenmagot, kendermagot, repcét, gomborkát, napraforgót, ricinusmagot, tökmagot. Szállit: Repcepogácsát, tökmag-, napraforgópogácsát, gépolajat, égőolajat, petróleumot, karbolineumot, thowote-kenőcsöt és kocsikenőcsöt. Részletes prospektus és árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A Ferenc József elsülyedt.

Budapest, szeptember 8.

Egy *orsovai távirat* a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság tegnapi jelentésével szemben arról értesit bennünket, hogy a *Ferenc József* hajó Cernavodánál elsülyedt. A hajón levő hetven utast és a hajó személyzetét sikerült megmenteni. A *Ferenc József* tudvalevőleg összeütközött a *Radu Negru* nevü román gőzössel és ez okozta pusztulását. A társaságot nem éri kár, de azért mégis nagy a vesztesége, mert legszebb személyszállitó hajója pusztult el. Ezen a hajón volt a király, amikor a millennáris év őszén a román és szerb király társaságában megnyitotta a Vaskapu-csatornát. A szép magyar hajó katasztrófájáról orsovai tudósitónk a következőket táviratozza:

Orsova, szeptemaer 8.

Cernavoda felett a *Totul Carol I.* hid köti össze a Duna két partját. Ezen a hidon halad át a constanza-bukaresti vonat. A jobbpartról számitott első és második hidpillér között közlekednek a hajók. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságnak *I. Ferenc József* nevü hajója *Nikolics* Béla és *Pellegriny* István kapitányok vezetésével e hó 6-ikán reggel 2 órakor hagyta el a Cernavoda állomást és a Dunán felfelé haladt. A parancsnoki hidról Pellegriny másodkapitány vezényelt. Pellegriny a hid alá érve észrevette, hogy felülről egy üres vontatópropeller közelg a hid felé. Ez a *Radu Negru* román csavargőzös volt. A Ferenc József most nagyon közel huzódott a jobbra eső második pillérhez, hogy helyet hagyjon a lefelé haladó hajónak. Hajós-szokás szerint ugyanis a hajók jobbra térnek ki és balra hagyják el egymást. A két hajó egyszerre ért a hid alá és, még nem tudni mi okból, a *Radu Negru* hirtelen balra ivelt a vizen és egyenesen a *Ferenc József* baloldalának tartott.

Pellegriny kapitány azonnal hátra ellengőzt vezényelt, de az összeütközés már nem volt kikerülhető.

A propeller orra teljes erővel beleszaladt a Ferenc József oldalába és azt a közeli pillérhez csapta, ugy hogy a Ferenc József azonnal *sülyedni kezdett*. A hajó rögtön megadta a vészjelet és egyszersmind a balpart felé evickélt. Utközben a melléje evezett propellerre áthajigálták a magyar hajó hetven utasát és az áruk egy csekély részét és végül a személyzet is átmenekült a csavargőzösre. Miután a hajótest rekeszekre volt beosztva, a sülyedés körülbelől husz percig tartott, mert először csak az a rekesz telt meg vizzel, amely megsérült, a többi fokozatosan utána. A hajó eleje is megtelvén vizzel, a *Ferenc József mindjárt viz alá is bukott*, ugy hogy csak a fara és a kormány látszott ki a vizből. A hajó valószinüleg *hasznavehetetlenné vált*. Ha a hajó személyzete a válságos pillanatban nem tanusit oly bámulatos fegyelmezettséget és lelkierőt, ugy a hajónak és utasainak talán hire-hamva se maradt volna. A viz rohamosan elöntötte a gépházat, ahol *Fischer* Gyula első gépész halálmegvető bátorsággal megnyitotta a gőzelvezető csövet. Ennek köszönhető, hogy egyetlen utas sem vesztette életét, mert a nélkül elkerülhetetlen lett volna a kazánrobbanás, amely izzé-porrá zuzta volna a hajót. Fischer gépész bátorságának köszönhető, hogy sikerült a gőz egy részét még idejekorán eltávolitani és evvel a hajónlevőket a biztos haláltól megmenteni. Ugyancsak Fischernek gondja volt a villamos gépekre is, hogy azok idő előtt meg ne tagadják a világitást és ezáltal még nagyobb zavar ne keletkezzék.

Ezalatt a parancsnokok hajójukkal a balpartra igyekeztek evickélni, mert ott egy nagy homokzátony nyul a vizbe. A kormányt nem lehetett használni, mégis sikerült a hajónak eljutni egy nagy homokzátonyig s itt aztán elboritotta a viz. A parancsnoki hid a vizből kilátszik, eleje mintegy hat, fara pedig öt méternyire van a vizben. A hajó bátor személyzetének köszönhető, hogy emberélet nem esett áldozatul és csak a másodgépész sebesült meg, ki a szerencsétlenség alkalmával kajütjében aludt. Őt az összeütközés ereje kidobta ágyából.

Az utasokat a *Radu Negru* Cernavodába szállitotta szánalmas állapotban. A legtöbben *egy ingben vagy hirtelen felkapott öltözékben, éjjeli pongyolában menekültek meg. Minden*, amit magukkal vittek, *odaveszett*.

Az *I. Ferenc József* a Dunán járó négy legnagyobb hajónak egyike volt; a többi három s pedig az Erzsébet királyné, gróf Széchenyi István és Deák Ferenc, mindegyike a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság tulajdona. Az *I. Ferenc József* 80 méter hosszu, 800 lóerejü gőzgéppel van ellátva, 300.000 forint költséggel épült és villanyvilágitásra van berendezve.

A tegnapi *Universul* romániai lap ugy irja le az eseményt, hogy a *Radu Negru* vészkiáltásokat hallott és látta, hogy a Ferenc József a pillérnek ment neki. Ezt az itteni hajósszakemberek lehetetlennek tartják, mert ott a 160 méter széles pillérközben tágas utja volt a hajóknak. A nevezett lap szerint a *Radu Negru*, látván a veszedelmet, a hajó felé ivelt, hogy melléje menjen s ekkor ment neki a sötétségben. A constanzai osztrák-magyar konzul, *Kunbat* Damján magyar folyamhajózási felügyelő és a román állami hajózás igazgatója a helyszinére utaztak, hogy a vizsgálatot megejtsék. A hajó biztositva volt.

SZINHÁZ, ZENE

** **Erzsébet királyné emlékezete a Népszinházban.** A Népszinház e hó 10-ikén szerdán este kegyeletesen ünnepli meg Erzsébet királyné halálának évfordulóját. Az előadást gyászinduló vezeti be s ezután *Szirmai* Imre elszavalja *Balla* Miklós *Erzsébet királyné emlékezete* cimü költeményét.

** **A polgármester ur**, Schönthan és Kadelburg bohózata lesz a Vigszinház legközelebbi bemutatója. A darabot, amelynek sikere Németországban az Arany kakast is felülmulta, *Zemplényi* P. Gyula forditotta és ez volt a nemrég elhunyt jeles iró utolsó szinpadi munkája. Holnap, kedden az *Örnagy urat* ismétlik, mely a mostani meleg napokban is mindig nagy közönséget vonz. Szerdán, Erzsébet királyné halálának évfordulóján *Kuruc Feja Dávidot* adják; a darab előtt *Lenkei* Hedvig elszavalja *Balla* Miklós alkalmi költeményét.

** **Karfelvétel a Népszinházban.** A Népszinház énekkarába ez évben is szerződtetnek uj tagokat. E célból szerdán, e hó 10-ikén délután 3 órakor a Népszinház szinpadán nyilvános énekpróbát tartanak. Jelentkező-lapok a József-körut bejáróánál, a szinház őrmesterénél kaphatók.

** **A városligeti nyári szinházban** holnap kedden tartják meg a főpróbát a *Lisslott* cimü négyfelvonásos vigjátékból. Az igazgatóság uj fényes kiállitást készittetett a darabhoz, melytől nagy sikert vár.

** **Vidéki szinészet.** Dr. *Janovics* Jenő kiváló erőkből álló társulatát lelkes pártolásban részesiti a hódmezővásárhelyi közönség, amely a drámai s az énekes előadásokhoz egyaránt megtölti a szinkört. E rendkivüli támogatást minden tekintetben meg is érdemli a társulat; müsora változatos, majdnem minden héten két-három premieret ad, előadásai magas szinvonalon állanak és tagjai a vidék legkitünőbb erőiből valók. Szombaton mutatkozott be *Székely* Irén a *Boszorkányvár* Coralie szerepében és mindjárt első fölléptével elragadta a közönséget, majdnem minden énekszámát meg kellett ismételnie. — Nagy hatással mutatta be legutóbb a társulat Capus vigjátékát, a *Leontine férjet*, amelyben általános tetszést aratott *Horváth* Paula, aki sok finomsággal és temperamentummal adta Leontinet. Nagy sikere volt továbbá *László* Gyulának, ki a báró szerepéből kabinetalakot csinált.

** **Beteg müvész.** *Hochmeister* Oszkár, a Deutsches Theater ismert nevü tagja, aki azelőtt a bécsi Burg-szinháznál müködött, ma próbaközben sulyosan megbetegedett. Hochmeistert egy gyógyitő-intézetbe szállitották.

** **A Magyar Zeneiskolában** (VIII. József-körut 9.) a beiratás szeptember hó 14-ig naponként délelőtt 10—12-ig és délután 3—6-ig tart. Az azontul jelentkezők csak oly osztályokban lesznek elhelyezhetők, amelyekben még hely lesz.

SPORT

*** **Ügető-versenyek.** Ma folyt le az urkocsisok szövetkezete által rendezett ügető-versenyek első napja az Erzsébet királyné-uti ügető-versenypályán. A szép versenyeknek nagyszámu látogató közönsége volt. A versenyeredmények a következők:

I. *Háromévesek versenye.* Dij 1000 korona. Távolság 2500 méter. Első gróf Teleki László Gyula *Bajnok*ja (Bodimer), második Wienerwaldi ménes Gyuhója (Nelson), harmadik Körmendi ménes Győzője (Clayton.) Futottak még: Wampetics Ferenc Gyöngye, gróf Keglevich Gyula Lidi H.-ja és Haringás János Froufrouja. Totalizatőr: 5: 37; 10: 75.

II. *Hungaria-dij.* Dij 1000 korona. Távolság 2800 méter Első gróf Zichy Kázmér *Peggie*je (Kallista), második gróf Esterházy Károly Duchess of Almontja (Moss Henry), indultak még a körmendi ménes Gyuroja és báró Sennyey Géza Dalóliája. Totalizatőr: 5: 12, 10: 25.

III. *Kétévesek tenyészversenye.* Dij 3000 korona. Távolság 1609 méter. Első wolai ménes *Ama Z*-je (Bodimer), második körmendi ménes Mister Robinson-ja (Clayton), indultak még Hanzely János Vesztes-e és báró Sennyey Géza Raffi-ja. Totalizatőr: 5: 6, 10: 12.

IV. *Belföldi-dij.* Dij 1200 korona. Távolság 3000 méter. Első wienerwaldi ménes *Bráva G*-je (Cassolini), második wienerwaldi Märchenje (Nelson), harmadik gróf Esterházy Károly Twangja (Moss). Indult még: báró Sennyey István Lady Likeje. Totalizatőr: 5: 6, 10: 13.

V. *Zuglói-dij.* Dij 1200 korona. Távolság 1600 méter. Első Wampetich Ferenc *Liliomfi*ja (Jack), második gróf Keglevich Gyula Wirklichje (Clayton), harmadik, Wiewaldi ménes Szabolcsja (Nelson) Indultak még: báró Haupt Stummer Lipót Astarte, ifj. Vognich Sándor, Ciril, gróf Zichy Kázmér Missisippi-ja Csapo Dániel Zsarnok, egyesfogatai. Totalizatőr 5: 28, 10: 46.

VI. *Egyleti dij.* Dij 1200 korona. Távolság 2800 méter. Első wienerwaldi ménes *Gyuhó*ja (hajt. Nelson), második wienerwaldi ménes Bráva G-je (Cassolini), harmadik ifj. Bernrieder József Talánya (tulajdonos). Indultak még báró Haupt Stummer Lipót Atalanta, gróf Esterházy Károly Herzpinkerl, ugyanannak Therteen A, báró Senyey Géza Dalila és Haringás János Steinbrucher egyes fogatai. Totalizatőr: 5:9, 10: 19.

VII. *Kettesfogatu urkocsisverseny.* Dij 2000 korona. Távolság 6000 méter. Báró Sennyey Géza *Pista* és *Való* kettősfogata (tulajdonos) első, ifj. Bernrieder József Talány és Mártha kettősfogata (tulajdonos) második, báró Sennyey István Holló D. és Farsang kettősfogata (tulajdonos) harmadik, indultak még: Orosz György Bálvány és Csipke, Csapó Dániel Monják és Varázs kettősfogatai. Totalizatőr: 5: 7. 10: 14.

*** **Köln.** Kölnben tegnap egy igen érdekes verseny került döntésre, a 35.000 márkás *Rheinisches Zuchtrennen*. Futott ebben *Signor* is, ez azonban csuf vereséget szenvedett *Famat*ól, amely igen könnyen 1 hosszal győzött, bár csak 2 kilóval vitt kevesebbet, mint Signor. Harmadik lett *Backschisch*, negyedik és utolsó *Landjrau*. Totalizatőr: 10 : 21. Helyrefogadások: I. 10 : 10, II. 10 : 10. A győztest Hill lovagolta. Ma is volt egy nagyobb verseny programmon, a *Preis von Donaueschingen* idősebb lovak számára. Ebben 4 ló futott s igen könnyen ¾ hosszal *Prinz Hamlet* győzött, mig 2-ik *Slanderer*, 3-iknak *Brachvogel* érkezett be. Futott még *Sanct-Goar*. Totalizatőr: 10 : 17. Helyrefogadások: I. 10 : 10, II. 10 : 10. A győztest ezuttal is az amerikai Hill ülte.

Football.

Budapest, szeptember 8.

I.

A bécsi *Germania* s a budapesti *Ramblerek* egy másik válogatott csapata mérték ma össze erejöket a millenniumi versenypályán. A helyválasztás joga ezuttal a magyaroknak kedvezett s igy a bécsiek a nappal szemben kezdték a támadást, kitartóan uralkodván a magyar területet. Az első tizenkét perczben ugy látszott, hogy a Germania erősebb, de a magyar csapat csakhamar belejött az összjátékba, folyton fenyegeti az ellenkaput ugy, hogy alkalmas pillanatban *Steinerhez* kerülvén a labda, egy pillanat alatt berugja a kapuba az első goalt, nagy örömére a rendkivül nagy számban összesereglett közönségnek. Most már a mieink a helyzet urai, a labda nagyon ritkán kerül csak a bécsiekhez s öt perc mulva a 25-ik perczben megvan a második goal, amelyet *Pokorny* rugott be. A félidő vége felé fürgén látnak a munkához *Ramblereink* s *Oláh*, a balszélső csatár ügyesen centerezi *Pokorny*hoz a labdát, aki azt másodszor is berugja és ezzel a magyarok a harmadik goalt érik el. A bécsiek elkeseredve küzdenek, hogy kivédjék az erős támadásokat, de nem használ semmit védekezésük. A negyvenedik perczben *Oláh* egy kis egérutat kapván, kivédhetetlenül lövi be a negyedik goalt. Felállás után a bécsiek leviszik a labdát a magyar kapuhoz, balszélső csatárjuk be is rugja, csakhogy hosszabb vitázás után a biró szabálytalannak itéli s nem adja meg a goalt.

A második félidőben ugy látszik, hogy a bécsiek mindenáron ki akarják köszörülni a csorbát és miután a *Ramblerek* kissé egykedvüen játszanak, sikerül is nekik két szép lerohanással két goalt elérni egymásután. A közönség méltatlankodva kiált *tempót* s erre *Buda* elkapván a labdát, vagy 30 méterről kivédhetetlenül rugja be s rá 3 perczre *Braun* a jobbszélső csatár lövi biztosan a kapuba. Heves csatározás után a bécsi Center a kapufeltának rugja a labdát, amely onnan beperdülvén, ezzel elérik a harmadik goaljukat a bécsiek. Az arány ekkor 3 : 6 a magyarok javára. Most mindkét fél erősen igyekszik, hogy legalább egy goallal többet szerezzen s majdnem az utolsó percekben sikerül *Budának* még egy éles lövés s ezzel befejeződik a játék 3 : 7 arányban a magyarok javára, akik ezuttal a harmadik nemzetközi mérkőzésen nyerik el a pálmát.

II.

Gyönyörü időben, tömött tribünök előtt mérkőzött a *Budapesti Torna-Club* a *bonni* csapattal. A leg-

jobb magyar csapat ezuttal először vett részt a nemzetközi mérkőzésen s a *B. T. C.* favorizálói nagy számmal jelentek meg a versenytéren, vérmes kombinációkat fűzve a biztosra vett győzelemhez. A sors, mint tegnap, ma is a magyaroknak kedvez s a németek nap ellen kezdik meg a csatát. A labda hamarosan visszakerül a *bonni* területre s pár lefutást kivéve állandóan ott is marad és rendkivül sürü egymásutánban lőnek a kapura.

De minden ostromlás megtörik a kapus bámulatos védésén, mig a 15-ik percben sikerül *Skrabák*nak s *Mannó*nak az első goalt „beszoritani". Felállás után ismétlődik a *bonni* kapu szüntelen ostroma és a 42-ik percben *Hajós*hoz kerülvén a labda, a kapuhoz röpíti s a goalkeeper kivédés helyett labdástól beesik. Nagy az örőm a második goal fölött s midőn közvetlen a lefuvás előtt *Mannó* a harmadikat lövi be, visszatetszést keltett, hogy a biró nem adta azt meg.

A második félidőben a magyarok szél ellen játszanak s ez megkönnyiti az ellenfél munkáját. Váltakozva folyik a harc. Ugy a bonniak, mint a magyarok több lerohanást intéznek, de eredmény nélkül, mignem egy ujabb támadásnál *Bádonyi* kiszalad s a labdát eldobja, miközben a német center nekiszalad és igy jóformán észre sem veszi, hogy a labda egy gyenge rugástól beperdül a kapujába. Ettől a perctől, a 23-iktól fogva mintha uj lélek szállott volna a bonniakba. Szüntelenül támadják a magyar kaput s *Bádonyi*nak minden ügyességére szükség van, hogy a sürü lövéseket kivédhesse. Már-már ugy látszik, hogy egyforma lesz a goalok száma, mikor a magyaroknak sikerül a játék vége felé áttere ni a küzdelmet s lefuváskor 1 : 2 arányban a B. T. C. marad győztes. A bonniaknak kitünő osatársoruk s nehány jó futójuk van, de különösen hatott, hogy lármásan dirigálják egymást játszás közben s ezzel a mieinket zavar ák.

A *B. T. C.* kitünő formát mutatott s több jó játékos között Rapos megmutatta, hogy remcsak igen jó kapus, hanem éppen olyan hátvéd is. A mai sikerrel éppen a *negyedik nemzetközi győzelmet aratták a magyar labdarugók* ebben az idényben.

Az alagi versenyek.

Budapest, szeptember 8.

Az alagi gyepen mind a két ünnepnapon nagy közönség tolongott, amely mindvégig lokozódó érdeklődéssel kisérte a vá tozatos versenyeket. Az e só napon ujra összekerült *Berta* és *Felicitas*, az a két ló, amelyeknek futása miatt oly sok szóbeszéd esett a minapi versenyek után. Tegnap megint *Felicit as* győzött. Erdekes volt az *Oszi akadályverseny* is, mig az *Eladók gátversenye* nagy meglepetést szerzett, mert huzszorosnál nagyobb pénzt fizetett a totalizatőr. A második nap csöndesebben mult el és kivétel nélkül favoritok győztek.

I. nap.

I. **Eladók versenye.** Gróf Pejacsevich **A. Felicitas-a** (Koblicsek) első, Berta második, Hiblihubli harmadik. Azután: Szerencse. Totalizatőr: 10 : 21.

II. **Ujoncok akadályversenye.** Lipthay B. **Vielliebchen**-je (Kapusek) első, Ratking második, Hogy volt harmadik. Azután: Nyájas II., Tromt. Totalizatőr: 10 : 21

III. **Őszi akadályverseny.** Mravik-istálló **Rozmaring**-ja (Krause) első, Jerome második. Azután: Orestes, Gubernator. Totalizatőr: 10 : 23.

IV. **Gátverseny-handicap.** Wondrák főhadnagy **Peti II.**-je (Kollár) első, Fuss második, Anita harmadik. Futottak még: Fülöp, Ariman, Dragina. Totalizatőr: 10 : 226.

V. **Magyoródi-dij.** Br. Königswarter H. **Nagyságosa** (Szemere) első, Prima II. második, Campulli harmadik. Futottak még: Fakati, El Batidor. Totalizatőr: 10 : 42.

VI. **Kétévesek eladóversenye.** Folberth thdn. **Va banque**-je (Koblicsek) első, Nitallor második, Balletmädl harmadik. Futottak még: Maud, Doping, Vigée, Eventuelle, Larissa. Totalizatőr: 10 : 38.

II. nap.

I. **Eladók handicapja.** Jankovich B. Gy. **Haladja** (Kapousek) első, mr. Paul Becsvágyja második. Horthy száz. Margarinja harmadik. Totalizatőr: 10 : 39. Helyrefogadások: I. 50 : 108, II. 50 : 134, III. 50 : 164.

II. **Conjuror akadályverseny.** Báró Morpurgó főhadnagy **Mysteryje** (Fejes) első mr. Paul Néna-Néhaja második, mr. Paul Rozmaringja harmadik. Totalizatőr: 10 . 21. Helyrefogadások: I. 50 : 74, II, 50 : 78.

III. **Táplógyöngye gátverseny.** Dij 1600 korona. Jankovich B. Gy. **Fülese** (Szemere százados) első, Stein R. Leánykája (Tulajdonos) második. Totalizatőr: 10 : 12.

IV. **Hároméves nyeretlenek gátversenye.** Dij 1500 korona. Heintschl F. főhadnagy **Tostija** (Fejes) első, Jankovich B. Gy. Haladja (Kapusek) második, ugy.nakkor Fuss-a harmadik. Totalizatőr: 10 : 29. Helyrefogadások: I. 50 : 80. II. 50 : 146 III. 50 : 188.

V. **Sashegyi dij.** Dij 1500 korona. Jankovich B. Gy. **Fizesse** (Szemere) első, gróf Károlyi I. Count Nikyje második, gróf Esterházy B. Bókája harmadik. Totalizatőr 10 : 29.

VI. **Kétévesek eladóversenye.** Dij 1200 korona. Folberth F. **Probewelse** e (Maino) első, Ferenc József braganzai herceg Fraterje második, Lipthay Béla Üstököse harmadik. Totalizatőr: 10 : 27. Helyrefogadások: I. 50 : 62. II. 50 : 66. III. 50 : 184.

A bécsi lóversenyek.

Bécs szeptember 8.

Bécsben vasárnap kezdődött meg az őszi meeting. A szokottnál is nagyobb érdeklődéssel várták a Nagy Bécsi Handicap eredményét, amely gróf Trautmannsdorf *Nunquam dormio*-jával hozta meg a győzelmet. A mai, második napi programmon nem szerepelt nagyobb futam, de az egyes versenyekben népes mezőnyök vivtak legtöbbször érdekes végküzdelmeket. A főfőutamban, a Stronzian-Handicapban tizenöt kétéves indult, amelyek közül a mindig nagyra tartott, de most elhanyagolt *Marco Polo* győzött. A *Handicap*ban holtverseny volt *Picador* és *Rumbold* között. A részletes eredmény a következő:

I. nap.

I. **Wienerwaldi dij.** Dij 3000 korona. Távolság 2400 méter. Gróf Degenfeld I. **Kelengyé**je (Russel) első, Mravik P. Detreje (Bonta) második, Capt. George Blockadeja (Southey) harmadik, aztán Vestal Virgin, Parapluie. Totalizatőr: 10 : 62. Helyrefogadások: I. 50 : 83 és II. 50 : 70.

II. **Neulings-verseny.** Dij 300 korona. Távolság 1200 méter. Blaskovich E. **Beregvölgye** (Van Dusen) első, gróf Festetics T. Jenkinse (Tarai) második, gróf Wenckheim D. Kontyosa (Smejda) harmadik. Azután: Tud, Mr. Jersey, Angloman, Kegyenc, Teja, Mind you, Henry Clay, Midicgri. Totalizatőr: 10 : 24. Helyrefogadások: I. 50 : 73. II. 50 : 108. III. 50 : 241.

III **Bécsi nagy handicap**. Dij 15.000 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Trauttmannsdorff **L. Nunquam dormio**ja (Barker) első, Schossberger L. Biztosa (Sands) második, Schossberger L. Hippokratese (Wetherell) harmadik, Egyedi **A. Javorinaja** (Smejda) negyedik. Azután Nézz reám, Mary Diamond. Retour. Mayor, Nina, Arriviste, Dynamit, Babám, Cavatina, Barberine. Totalizatőr: 10: 84. Helyrefogadások: I. 50: 185. II. 50: 500. III. 50 : 725.

IV. **Eladó kétévesek versenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Festetics **Ágnese** (Huxtable) első, lovag Wiener-Welten R. Miniuja (Kecsil) második, Rohonczy G. Nefelejcse (Tarai) harmadik. Azután: Boriska. Elég, Zsiga báró, Barnum, Glosse, Curieuse. Applaus, Bodri. Totalizatőr: 10 : 12. Helyrefogadások: I. 50 : 111. II. 50 : 1:4. III. 50 : 92.

V. **Eladók versenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1100 méter. Gróf Henckel A. **Heimchen**je (Smejda) első, Szemere M. Ne engedjje (Bonta) második, Krausz L. Tubicámja (Martinkovics) harmadik, azután Tscherkessin. Tó-Almás, Ellynor, Attila, Esparsette, Pulister, Mocca. Totalizatőr: 10 : 107. Helyrefogadások: I. 50 : 152. II. 50 : 85. III. 50 : 111.

VI. **Nagy gátverseny-handicap.** Dij 6000 korona. Távolság 2400 méter. Krausz L. **Marodeur**je (Slinn) első, Mautner V. Aconitje (Poole) második, gróf Trauttmansdorff L. Axiomja (Lawton) harmadik, aztán Princess Flo' Jonak. Via Appia. Totalizatőr: 10: 98. Helyrefogadások: I. 50 : 222 és II. 50: 93.

VII. **Kétévesek versenye.** Dij 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Fries M. **Malupri**-ja (Krousil) első, Rohonczy G. Futótüz-e (Tarai) második. Schossberger L. Kapus-a (Smejda) harmadik, azután: Marcheuse, Gyöngyvirág, Bonaparte, Talvolta. Totalizatőr: 10 : 35. Helyrefogadások: I. 50 : 62, II. 50 : 71, III. 50 : 70.

II. nap.

I. **Nyeretlen kétévesek versenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1300 méter. Báró Springer **Eipenorja** (Gray) első, Blaskovich E. Nemes-e (Van Dusen) második, báró Königswarter H. Ahasverus (Adams) harmadik. Azután: Green Danghter, Mirage Samum, Daydream Mixt Pikle, Lope de Vega, Santos, Sohasem, Mygomea. Totatizatőr 10: 331. Helyrefogadások: I. 50 : 413, II. 50 : 83, III. 50 : 171.

II. **Handicap.** Dij 2000 korona, távolság 1800 méter. Mravik P. **Picador**-ja (Tarai), Egyedi L. **Rumbold**-ja (Gray) holtversenyben elsők báró Springer G. Nevermind-je (Huxtable) harmadik. Azután: Tombeur, Faix, Amras, Gugu. Totalizatőr: 10 : 12 és 33. Helyrefogadások: I. 50 : 64. II. 50 : 82. III. 50 : 106.

III. **Stronzian-handicap.** Dij 5000 korona, távolság 1000 méter. Gróf Degenfeld **J. Marco Poloja** (Russel) első, Mr. Adrien Orgonája (Bonta) második, Schossberger L. Herminája (Holmes) harmadik, gróf Trauttmannsdörff L. Juchehje (Wilton) negyedik. Azután András. Bonanza. Példa, Strauss, Takács, Rozmaring II., Gyöngysziget. Baltimore. Millay, Rama thur' i', Fritzi. Totalizatőr 10 : 190. Helyrefogadások: I. 50 : 340. II. 50 : 243, III. 50 : 170.

IV. **Eladók versenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1200 méter. Gróf Degenfeld **I. Royal Flushja** (Smejda) első, Krausz L. Szamóczaja (Martinkovics) második, Péchy A. Pnilisterje (Tarai) harmadik, azután: Pántlika, Kalupri, Cherry Blossom. Garázda. Totalizatőr; 10 : 22. Helyrefogadások: I. 50 : 64, II. 50 : 107, III. 50 : 101.

V. **Kétévesek versenye.** Dij 3000 korona. Távolság 1100 méter. Mravik P. **Tárnokja** (Smejda) első, gróf Festetics T. Donaldja (Tarai) második, Blaskovich E. Baratomja (Van Dusen) harmadik. Azután: Rigó, G.-Dur, Morel, Mormglen, Totalizatőr: 10 : 23. Helyrefogadások: I. 50: 65. II. 50: 136. III. 50 : 143.

VI. **Eladók gátversenye.** Dij 1800 korona. Távolság 2400 méter. Gróf Chorinsky F. **Pötörkéje** (Rosack) első, Mr. Paul Csiziója (Williamson) második, gróf Trauttmannsdorff L. Pratersternje (Barker) harmadik, azután Izabey, Puritaner. Totalizatőr: 10 : 161. Helyrefogadások: I. 50 : 184, II. 50 : 88.

VII. **Amaranthus-verseny.** Dij 3000 korona. Távolság 2000 méter. Szemere M. **Perlasza** (Bonta) első, báró Üchtritz Zs. Ignatieffje (Tarai) második, Blaskovich E. Lepkéje (Van Dusen) harmadik. Azután: Frangepán, Fakir, Jász, Kara, Pompadour. Totalizatőr: 10 : 60. Helyrefogadások: I. 50 : 101, II. 50 : 101, III. 50 : 117.

Nyilttér.

RIESZ OLGA

okleveles zongoratanárnő

tudatja, hogy magán zongora-iskoláját f. hó 15-én fogja **Andrássy-ut 66. I. emelet alatt megnyitni.** Értekezni ugyanott d. e. 10—12 óra között.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Berlin, szeptember 8. *Ferdinánd*, román trónörökös ma délelőtt ideérkezett és a pályaudvarról a kastélyba hajtatott.

Páris, szeptember 8. *Toulouse*ban ma *Bourgeoist* (radikális) választották meg szenátorrá.

Halle s eptember 8. *Ulrich* apoldai gyáros 500.000 márkányi váltót hamisitott és megszökött.

Konstantinápoly, szeptember 8. Báró *Calice* osztrák-magyar nagykövet ma ujból megsürgette a portánál ama választott bíróságok megalakitását, amelyek szerződésszerüleg a keleti vasut vitás kérdéseiben dönteni hivatottak.

Páris, szeptember 8. A *Figaro* jelentése szerint valószinü hogy október közepén az *orosz özvegy cárné* a *görög király* és talán a *dán király* kiséretében is Párisba érkezik.

Brüsszel, szeptember 8. A Kornage-kerületben tegnap egy szervezett forradalmi szövetség alakult meg, amelynek vezetője *Roger*, a szocialista párt volt vezére.

Cseh obstrukció.

Prága, szeptember 8. *Schlan*ban *Gregr* Ede ma beszámolóbeszédet tartott, amelyben bejelentette a cseh képviselők obstrukcióját arra az esetre, ha a kormány nem teljesitené a cseheknek tett igéreteit. Kijelentette *Gregr*, hogy a csehek ebben az esetben nem bocsátják tárgyalás alá *a kiegyezésről szóló törvényjavaslatot.* A választók lelkes tapssal fogadták Gregr beszédét, aztán határozati javaslatot szavaztak meg, amelyben felszólitják a cseh képviselőket, hogy tartsanak ki az obstrukcióban.

Roosevelt beszéde.

New-York, szeptember 8. *Roosevelt* elnök 5-én elutazott Oisterbayból és a déli államokba ment. *Wheelerben* (Nyugot-Virginia) beszédet mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy a tröstöket nem lehet megsemmisiteni és ipari irányukat nem lehet megváltoztatni, de igenis lehet rájok be olyást gyakorolni és őket ugy vezetni, hogy kárt ne okozzanak. Tovább kell haladni az evolució és nem a revolució utján. Hir szerint a nagy tőkepénzesek azzal fenyegették *Rooseveltet*, hogy a legközelebbi elnökválasztáson nem fogják ujra jelölni, ha tovább is a megkezdett uton halad.

Bulgária jubileuma.

Pétervár, szeptember 8. A Ruszkij Ivalid szerint *Miklós* cár megbizta Nikolajevics Miklós nagyherceget, hogy a bolgár jubileumi ünnepségeknél képviselje őt. A császár rendeletére továbbá részt

fog venni az ünnepségeken *Kuropatkin* hadügyminiszter, számos magasrangu tiszt és mindama csapatosztályok küldöttségei, amelyek a *Sipka*-szorosban harcoltak.

A boer vezérek utja.

Brüsszel, szeptember 8. A boer tábornokok eleve tudták, hogy *Chamberlain*nel való tárgyalásuk *sikertelen lesz* s most manifeszumot készitenek uz európai és az amerikai népekhez. Kedden Amsterdamba, onnan pénteken Brüsszelbe utaznak a boer tábornokok. *Amsterdam*ban nagy tüntetés készül.

Don Carlos intése.

Madrid, szeptember 8. *Don Carlos* levelet irt egy karlista képviselőnek, amelyben erélyesen elitél minden lázadásra irányuló kisérletet és azt mondja, hogy minden izgatót határozottan dezavuálni fog.

Uj affér a Balkánon.

Belgrád, szeptember 8. Konstantinápolyból jelentik: *Sterbacsev* orosz ügyvivő néhány nap előtt egy kavaszt és több hivatalnokot küldött Mitrovicába az ujonnan megnyitandó orosz konzulátus részére beszerzett butorokkal és házieszközökkel. Vagy száz fegyveres albán Issa Bojetinaz vezetése alatt, akik a transzport megérkezéséről Konstantinápolyból értesültek, a város bejáratánál várták az orosz hivatalnokokat, *elfogták őket, elkobozták a hozott ingóságokat* és végül az oroszokat, akiket *teljes három napig fogva tartottak*, Üszkübbe kisérték. Az üszkübi orosz konzul éles hangon tiltakozott és követelte *Issa Bojetinaz* albán főnök *azonnali elfogatását* és Mitrovicából való kiutasitását Az albánok kijelentették, hogy semmi körülmények közt nem engedik meg a mitrovicai uj konzulátus megnyitását.

Konstantinápoly, szeptember 8. A Skutariból Mitrovicába kinevezett *Sterbina* orosz konzul uj állomáshelyére előre küldte szolgaszemélyzetét. Az albánok, akik tiltakoznak egy uj orosz konzulátus felállitása ellen, megtámadták a szolgákat, akik a helyi hatóságok védelme alatt két napig a kaszárnyában laktak és azután katonai fedezet alatt Üszkübe küldötték. A porta egyelőre megtagadja az exevaturát a konzultól, utalva arra, hogy ott más konzulátus sincsen, de végül előreláthatólag engedni fog az orosz követelésnek.

Lázitó püspök.

Lesneven, szeptember 8. *Folgoet* községben egy bucsujárás alkalmával, amelyen vagy 30.000 ember vett részt, köztük a püspök és sok pap, a parasztok egy csoportja a szabadságot és az apácákat éltette. Az istenitiszteletnél a *püspök* beszédet mondott, amelyben *szerencsét kivánt* a bretonoknak az iskolák bezárása ellen ki-ejtett ellentállásukhoz.

Közgazdasági táviratok.

New-York, szeptember 8. (*Terménytőzsde. Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben (7.⅛) 8.⅛. Szept.-re 8.21 (8.40). Decemberre 8.13 (8.27). New-Orleansban helyben 8.⅛ (8.⅛). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphiában 7.15 (7.15). Rafined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — *Zsir:* Western steam 10.85 (10.80). Rohe és Brothers 10.95 (10.90). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Szept.-re 68.⅝ (68.½). Októberre —.— (—.—). — Decemberre 48.⅝ (48.½). *Buza* irányzata szilárd. — Piros őszi helyben 75.— (75.⅛). Szept.-re 75.½ (75.¾). Októberre —.— (—.—). Dec.-re 73.½ (73.⅝). Májusra 74.½ (75.¾) Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.⅛ (1.⅛). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.⅝ (5.½). — Szept.-re 5.35 (5.30). Decemberre 5.35 (5.45). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.10 (3.10). — *Cukor:* 3.— (2.⅞). — *Ón:* 27.12 (27.22). — *Réz:* 12.—11.⅛. (11.75—11.85). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 8. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata állandó. — Szept.-re 71.⅛. (71.⅝). — Okt.-re 68.⅝ (—.—). — *Tengeri* irányzata állandó. — Szept.-re 57.¾ (58.⅛). — *Zsir:* Okt.-re 9.72 (9.80). — Januárra 8.35 (9.40). — *Szalonna* short clear 10.20 (10.20). — *Sertéshus:* Okt.-re 16.95 (16.97). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÖZGAZDASÁG

Borkereskedők kongresszusa. *Versecs*ről jelentik lapunknak, hogy ott a borkereskedők és borter. melők kongresszusa tegnap nyilt meg. A kongresszuson számos borkereskedő és termelő jelent meg. *Molnár* Ákos országgyülési képviselő megnyitó beszédében üdvözölte a földmivelésügyi és kereskedelemügyi miniszter kiküldötteit, utalt a kongresszus fontosságára és végül a kongresszust megnyitotta. Ezután a kongresszus titkára terjesztette elő jelentését, mire megkezdődött a tárgyalás. A napirend során megalakitották a *Magyar Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetségét* és egyhangulag igazgatóvá *Molnár* Lipótot, a „Magyar Borkereskedelem" igazgatóját, titkárrá *Gerő* Gyulát jogtanácsossá dr. *Schreyer* Jenőt és szakelőadóvá *Zwack* Ákost választották. Az ujonan választott igazgató kétórás beszédben vázolta a bortermelés és a borkereskedelem állapotát.

Duna-gőzhajózási társaság közli, hogy postahajói *Dubrovitza* állomáson kis vizállás miatt mától fogva további intézkedésig nem kötnek ki.

Országos molnár-kongresszus.

Budapest, szeptember 8.

Vasárnap és hétfőn folyt le az első magyarországi molnár-kongresszus, az érdekelt molnárság impozáns részvételével. Az ország minden részéből mintegy ezerhatszáz molnár, malomtulajdonos, tisztviselő és malomipari szakember gyülekezett össze Budapesten erre a nagyjelentőségü kongresszusra, amely arra van hivatva, hogy erősitse az egy hivatásuak összetartozandóságának az érzetét s lehetőleg gondoskodjék a régóta mutatkozó bajok és sérelmek orvoslásáról. A gyülést mindkét napon a Tattersall egyik legnagyobb csarnokában tartották meg.

Vörös László nyugalmazott államtitkár megnyitva az ülést, lendületes szavakban üdvözli az összegyülteket s hálás köszönetet mond a kongresszus nevében a kormánynak, hogy elküldötte a képviselőit, akik amig egyrészt a tanácskozások diszét emelik, másrészt bizonyára figyelemmel kisérik a tárgyalásokat s a tapasztaltakról a kormánynak jelentést tesznek. (Zajos éljenzés.)

Vázolja aztán azokat a sulyos bajokat, amelyek hosszu évek sora óta nehezednek a magyarországi malom-iparra. Mindez sok visszásságnak a jele; mert nálunk, Magyarországon a kiválólag agrikultur államban, Európa egykori éléstárában, amely ma is számot tevő gabonakivitelü ország, a *malomiparnak természetszerüleg virágzónak kell lennie.* De, mert — sajnos — az utóbbi időkben nagy visszaesés mutatkozott ebben a tekintetben, keresni kell a bajokat s el kell követni minden lehetőt az orvoslásra. (Lelkes éljenzés.) Ennek a nagy nemes és hazafias célnak az elérését tartotta szem előtt a szakipar legjobbjaiból alakult előértekezlet akkor, amidőn elhatározta, hogy a hazai molnárságot s a vele váltvetve küzdő ipari és kereskedelmi érdekeltséget kongresszusra hivta össze. (Hosszantartó éljenzés.) Szivéből üdvözli a megjelenteket s fölhivja a kongresszust, hogy az elnökséget és tisztikart válassza meg.

A kongresszus egyhangulag megválasztotta diszelnökül *Vörös* Lászlót; tiszteletbeli elnökül a három működő malomegyesület elnökeit: megyeri *Krausz* Lajost, bégavári *Back* Bernátot és hatvani *Deutsch* Károlyt; alelnökök lettek: *Zsarkó* Ferenc (Bács-Mélykut), *Schlichter* Gyula (Nyiregyháza), *Molnár* Józsiás (Kézdi-Vásárhely). *Klepetsz* Ferenc (Besenyő, Vasmegye); jegyzők: *Gaál* József, *Sándori* Rezső, *Iliés* Ferenc, *Baranyi* István; a kongresszus titkára: *Jutassy* Ödön, a *Molnárok Lapja* szerkesztője.

Vörös László mint diszelnök, üdvözli a most már végleg megalakult és határozatra képes kongresszust s az ő és a tisztikar megválasztatásában mutatkozó bizalomért köszönetet mond. (Lelkes éljenzés.) Kéri, hogy a határozatokat szükkebülség nélkül hozzák meg, a többi más fogialkozások jogosult érdekeinek szem előtt tartásával. A hazai molnárság 18.000 telepet tart üzemben mintegy 460 millió forint értékben. Ma csaknem kétezer molnár jelent meg itt a kongresszuson, annak élénk jeléül, hogy a molnárság ma már valóban a létért küzd s a veszélyeztetett érdekek megvédésére szükségessé vált a tömörülés. A napirend tárgyai sorába föl vannak véve a legégetőbb bajok. Nem terjeszkedik ki most ezekre, mert hiszen a kongresszusnak erre módja lesz. De hangsulyozza, hogy itt a tettek ideje, mert elérkezett a tizenkettedik óra. Ezzel a kongresszus tárgyalásait megnyitja. (Hosszantartó éljenzés.)

Az első előadást *Sándor Mór*ic nyiregyházai gőzmalomtulajdonos tartotta és végül javaslatot terjesztett elő, amely a vámolás és őrlés egyöntetüségét kivánja. Miután e javaslatot elfogadták, *Katona* Béla közgazdasági iró a malomipar terén előforduló adózási, biztositási és tarifális visszásságok ellen tartott előadást és a bajok ellensulyozására figyelemreméltó javaslatokat terjesztett elő, amelyeknek egyik pontja azt kivánja hogy az adókivető-bizottságokban szaktársak is kapjanak helyet.

Hozzászóltak a tárgyhoz: *Fopper* Dávid, *Tabak* Pál (Csokonya) és egy igazi tősgyökeres magyar alak: az öreg *Őry* József Duna-Pataj ról, akinek zamatos magyar fölszólalását mindenki nagy örömmel hallgatta s aztán a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Vasárnap délelőtt az utolsó előadást dr. *Pfeiffer* Ignác müegyetemi magántanár tartotta a *kazántáp alól vizekről és a kazánkő okszerü eltávolitásáról* és előadása végén erre vonatkozó javaslatot terjesztett elő. Ehhez a tárgyhoz *Deutsch* Adolf (Tisza-Lök) szólt hozzá s javasolta, mondja ki pótlólag a kongresszus, hogy *18.000 malomtulajdonos saját kölcsönös biztositó-szövetkezetet kiván szervezni.* (Helyeslés.)

A kongresszus elfogadta dr. *Pfeiffer* Ignác határozati javaslatát *Deutsch* Adolf indítványával kiegészitetten ugy hogy ez utóbbival a megalakuló Országos Molnár-Egyesület választmánya érdemileg foglalkozzék.

Az első napon végül az *elnök* bejelentette, hogy mivel számos oldalról hangzott föl az a kivánság, hogy megalakitsák az *Országos Molnár-Egyesületet*, az előkészitő-bizottság ennek az óhajtásnak eleget kivánt tenni s elkészitette a vonatkozó alapszabály-tervezetet, amelyet most bemutatnak.

A tervezetet *Jutassy* Ödön titkár fölolvasta s azt a kongresszus *Zsarkó* Ferenc, *Szirmai* Ármin, *Gaál* József, *Szalóky* István, *Illyés* Ferenc, *Posgay* Miklós és *Tóth* Andor hozzászólása után elfogadta, mig *Deutsch* Adolf köszönetet mondott *Jutassy* Ödönnek aki mint a Molnárok Lapja szerkesztője, az ide irányuló mozgalom megindítója, volt. Az elnök az egyesületet megalakitottnak jelentette ki, mire a tisztikart azonnal megválasztották. Elnök lett: *Vörös* László; alelnökök: *Klepaisz* Ferenc, *Molnár* Józsiás, *Milcsinovics* E., *Schlichter* Gyula, *Zsarkó* Ferenc; titkár: *Jutassy* Ödön; jogtanácsos: dr. *Bender* Béla.

Ezzel az első nap tanácskozása, az elnök éltetésével, véget ért.

Délután két órakor bankett volt a Royal-vendéglőgfogadóban, a mikor számos felköszöntőt mondottak a kongresszus sikerére s *Vörös* László diszelnökre és *Jutassy* Ödön titkárra, akiknek a sikerben a legtöbb részük van. A banketten a hálás molnárok ezüst serleget nyujtottak át Vörös Lászlónak s diszes irókészletet és aranytollat Jutassy Ödönnek.

A *második napon*, hétfőn délelőtt. *Gelléri* Mór kir. tanácsos, az Országos Iparegyesület igazgatója volt az első előadó. Arról beszélt nagy figyelem közt, hogy a molnárság érdekében egyike a legégetőbb kérdéseknek a *képesitéshez kötésnek komoly ügye.* Ha ezt a malomiparosok tulnyomó része erőtetjesen követeli, akkor az ügy rendezése csakhamar bekövetkezik s nem lesz boldog-boldogtalan ennek az iparságnak a művelője s akkor törtességes konkurrencia támad s nem olyan lesz, mint most, amikor szégyennel kell vele szembeszállani. Boldognak érzi magát, hogy Vörös László vezetése mellett referálhat a maga elé tüzött ügyről; mert az elnök még a régi, valódi szabadelvü táborból való. Ha a célok, amelyeket a kongresszus maga elébe tüzött, teljesedésbe mennek, akkor majd büszkén mondhatjuk el, hogy a molnárság dolgában nem mi veszünk példát a külföldiől, hanem a külföld mitőlünk. Előterjeszti határozati javaslatát a malomiparnak képesitéshez való kötése végett.

Indítványára még kimondta a kongresszus, hogy ezt a kérését ujból és nyomatékosan terjeszti a kereskedelemügyi miniszter elé és annak támogatására fölkéri az Országos Iparegyületet és az összes kereskedelmi és iparkamarákat.

A következő előadó dr. *Bender* Béla budapesti ügyvéd volt, aki *a vizjogi törvény revizióját fejtegette a malomipar szempontjából.* Ily értelmü határozati javaslatát, minthogy *Horvátországból is jelentek meg molnárok és malomtulajdonosok, Kuszing* Péter horvát nyelven is tolmácsolta, mire a kongresszus azt nagy tetszéssel elfogadta.

Deutsch Adolf tiszalöki malomtulajdonos *a telepengedélyek korlátozásáról* értekezett s a vonatkozó határozati javaslatát nagy tetszéssel fogadták.

Egyhangulag elfogadták *Dóri* Ottó budapesti korpakereskedő javaslatát is, aki a molnáriskola felállitását célozza. *Gruber* Ferenc a *molnár-nevelésről és praktikus kiképzésről* értekezett és határozati javaslatában a dolgozó molnárság részére alkalmas szellemi és erkölcsi kulturát kiván teremteni.

Az utolsó előadás *Jutassy* Ödöné volt, aki a *kocsizas* (cuvározás, őrlendő gabona összehordása) *megszüntetéséről szólt, a tisztességtelen verseny törvényének keretében.* Zajos éljenzéssel fogadott előadása végén ily irányban határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet *Berthold* Lajos és *Pécsi* Alajos szakszerü hozzászólása után a kongresszus egyhangulag elfogadott.

Az *elnök* erre kijelentette, hogy a kongresszus elintézte napirendjét. Aztán visszapillantást vetve a kongresszus lefolyására, megelégedéssel konstatálja, hogy e kongresszus elismerésre méltó komolysággal fogta föl föladatait. Egyetértés, kölcsönös méltánylás nyilatkozott meg a nagyérdekü kongresszuson, ugy, hogy azt méltán lehet példás, fényes lefolyásunak mondani. Most majd a cselekvés terére fog lépni az ujonnan alakult Országos Molnár-Egyesület s erős a hite, hogy ennek a működése eredményes lesz. Ebben a hitben és meggyőződésben rekeszti be az első országos molnár-kongresszust.

Viharos éljenzés tört ki erre s az elnököt és tisztikart hosszantartó, zajos ovációkban részesitették s aztán a kongresszus tagjai szétoszoltak.

Napirend.

Naptár. Kedd, szeptember 9. — Római katholikus: Gorgon vt. — Protestáns: Gorgon. — Görög-orosz: (augusztus 27.) Poemén. — Zsidó: Ab 7. — Nap kél: 5 óra 14 perckor. — Nyugszik: 6 óra 7 perckor. — Hold kél: déli 12 óra 42 perckor. — Nyugszik: este 10 óra 1 perckor. — Első negyed 11 óra 15 perc éjjel.

A földmivelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor.

Nemzeti Muzeum. Asványtár, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődijjal tekinthetők meg.

Technologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

Mindennemü iskolakönyvek
az ország összes tanintézetei, ugy népiskolák mint középiskolák számára az előir. legujabb kiadásokban kaphatók
Szilágyi Béla
könyv- és zenemükereskedésében
Budapest, IV., Károly-körut 26. szám.
Ugyanott az összes zenedékben és zeneakadémiákon előirt zeneművek (iskolák, tanulmányok stb.) raktáron vannak. Egyetemi tan- és segédkönyvek nagy választékban. Postai megbizások a legpontosabban és gyorsan lesznek elintézve. Könyvjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Szinházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZINHAZ.

Kedd, 1902. szeptember hó 9-én.

Elektra.

Tragédia 5 felvonásban. Irta Sophokles. Forditotta Csiky Gergely.

Személyek:

Nevelő — Szacsvay
Klytaemnestra — Fáy Sz.
Orestes — Mihályfi
Aegisthos — Hetényi
Elektra — Jászai
Pylades — Szentirmai
Chrysothemis — Alszeghy

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHAZ.

Kedd, 1902. szeptember hó 9-én.

Az őrnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Mars és Kéroul. Forditotta Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron — Fenyvesi
Michu — Győző
Labourdette — Hegedüs
Dingois — Vendrei
Fréville — Tanay
Maloizel — Szerémy
Champeaux — Góth
Paulette — Varsányi
Moulard — Tapolczai
Héloise — Nikó
Bardinet — Rónaszéki
Dingoisné — Haraszthy

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Kedd, 1902. szeptember hó 9-én.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta dr. Béldi Izor. Zenéjét szerzette Fejér Jenő.

Személyek:

II. Katalin — Kállai
L. m. v. Mária — Szuhai
Gr. Gurackij — Kenedich
Olga — Nyári
Buranov Iván — Szabó
Télèmaque — Németh
Trojkov Fedor — Tollagi
Duplessis — Sipos
Alekszej — Nagy
Anica — Harmath
Sunderland — Ujvári
Gregor — Kiss M.
Dacskov — Havasi
Tiszt — Szilágyi

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Kedd, 1902. szeptember hó 9-én.

Magdolna.

Parasztdráma 3 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.

Kedd, 1902. szeptember hó 9-én.

Délibábok hazája.

Irta Lovász János.

Kezdete 7½ órakor.

FOVAROSI NYARI SZINHAZ.

Kedd, 1902. szeptember hó 9-én.

A kereszt jelében.

Történeti korrajz Nero császár korából 5 felvonásban, 9 képben zenével, énekekkel. Irta Barret Wilson. Forditotta Komor Gyula.

Kezdete 7 órakor.

VAROSLIGETI NYARI SZINHAZ.

Kedd, 1902. szeptember hó 9-én.

A demokrata.
(Kuruc Lába Mór.)

Eredeti fővárosi életkép dalokkal és tánccal 4 felvonásban. Irta Feld Mátyás. Zenéje Barna Izsótól.

Kezdete 7½ órakor.

Kézimunkák

himzö-, kötö-, horgoló-pamutok és **selymek,** nemkülönben **himzöszövetek** nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók

Bérczi D. Sàndor
kézimunka nagyiparosnál
Budapest, Király-u. 4.

264 oldalu képes árjegyzékemet 2066 eredeti kézimunkarajzzal ingyen és bérmentve küldöm.

Viktória- himzőgép elsőrendü 6 korona.
Point-Lace szalagok rendkivül nagy választékban vannak raktáron.
Mintákkal szivesen szolgálko.

Gyorsirási ès gépirási szakiskola.
Másoló és sokszorositó iroda. (Copyng Office).
VII. ker., Kazinoy-u. 3. I. em. 7. (Kerepesi-ut mellett).

Az orsz. női gyorsiróegyesület gyorsirási és gépirási szakiskolájában a szeptemberi magyar és német gyorsirási levelező és vitairási tanfolyamokra és a gépirási kurzusokra a beiratások 3—8-ig tartatnak. Az egyesület a jól végzett növendékeket el is helyezi. Gépirási tanfolyamok: Remington-Standard, (Rem). Fay-Sho, Underwood, ost. New Century Caligraph, Smith-Premier, Crandall, Frister et Rossmann, Ideál Hammond, Empire-féle irógépeken. Periratokat, körleveleket, pályamunkák, boritékok leirását vagy sokszorositását az egyesület olcsón számit. Kivánatra levélbeli értesitést vagy prospektust küldünk.

Kossuth-Album

hirneves magyar zeneszerzők 25 legszebb Kossuth nótáinak és indulóinak gyüjteménye énekhangra és zongorára Kossuth százéves emlékére összegyüjtе *Huber Sándor*. Ára a diszes füzetnek 3 korona.

Pap Zoltán Kossuth hymnusz-ének zongorára ára kor. 1.20.

A *„Zenélő Magyarország"* 223-dik füzete *„Kossuth ünnepi füzet"* Lányi Ernő, Ivánfi I., Huber Sándor, Pap Zoltán legsikerültebb ünnepi szerzeményeit tartalmazza. Ára 60 fillér.

Megrendelhető csupán a kiadó

Klökner Ede

zeneműkereskedéséből **Budapest, József-körut 22/23.** (Telefon 61—32.)

Ezenkivül minden más, bárhol megjelent zeneművek gyorsan és jutányosan szállittatnak.

FŐVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

A 6 Postillons
elragadó női együttes
Paolis
pudli-kutyáikkal
Nuscha, Linden, Tiso
a sanszonett-csillagok
és még
12
különlegesség.

Az előadás 8 órakor kezdődik.

A télikertben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.

EDEN Szinház

Szenzációs vendégszereplés
RÉMI mulatóban
Király-utca 71. sz.
2000 nézőre berendezve. Korszerüen és ujonnan berendezve.

Mindennap este 8 órakor
Szenzációs előadás.
Az Illuziók palotájában. Az *Androidok* mesterséges emberek. *La belle Roland!!* Egy ábránd. Az árnyékországban. *Rok Hills* misztikus háziállatok. *Astarte* a lég rejtélye. *Óriási* élőképek disztára A magikus *kard. Electro Motor Biograf*
Semiramis varázskertje.
Vizi tündérjáték mesés kiállitásban. Ragyogó és villogó tüzi szökőkutak.

Ős-Budavára.
Nyitva esti 6 órától reggeli 4 óráig.
Remek, egészen uj varieté-müsor.
Fényes kivilágitás — Kitünő zenekarok
Jean Stroober
chanteur comique francaise
The original Beirott's
akrobatique-excentrique-duo
Steinhardt
uj kupléekkal
és a többi elsőrangu attrakció.
50 tagu, kitünő, egyenruhás zenekar.
Lovarda és számos más szórakozás.
Belépődij 60 fillér. Gyermekjegy 20 fillér.
Kedvezményes jegyek minden tözsdében.

BUTOR
eladás készpénz vagy részletfizetésre, háló-, ebédlő-, szalon- v. irodai berendezések, darabonként is, **olcsó árak,** kizárólag szilárd gyártmányok.
Dus árjegyzék ingyen.
Pollák N. Ignác
Budapest, Teréz-körut 23.

Mielőtt
férfi-, fiu- vagy gyermekruhát rendel vagy vesz, sziveskedjék saját érdekében **Koch testvérek Budapest, Károly-körut 26.** legnagyobb áruházából az ujonnan megjelent **nagy képes árjegyzéket kérni,** melyet rögtön bérmentve küldünk.

Egy tanulóleány lap-expeditióba felvétetik.

Beiratások
Somogyi Mór tanár és zongoraművész
államilag képesitett okl. zenetanár igazgatósága alatt álló
Conservatoriumban
VII., Erzsébet-körut 44. szám.
Zongora-, ének-, hegedü-, cimbalom- és az összes tanszakokra beiratások naponta 9—6-ig eszközölhetők.
Tandij zongora, hegedü stb. alsóbb osztályok havi 10 kor. felsőbb oszt. **14 kor** ének **20 kor**

Államérvényes bizonyitványok — Kiváló tanerők.
Vidéki gyermekek második otthona a Naschitz-féle
nyilvános leánynevelő intézet és az ezzel kapcsolatos
Internátus
Budapest, V.,
Arany János-utca 29. sz.
Az intézet áll: egy, **lovag Berecz Antal** miniszteri biztos ur felügyelete alatt álló 6 osztályu nyilvános felsőbb leányiskolából,
egy, **Dr. Verédy Károly** kir. tanácsos és tanfelügyelő ur felügyelete alatt álló 4 osztályu nyilvános elemi leányiskolából és továbbképző tanfolyamokból.
A szülők kivánságára az Andrássy-ut 33. szám alatti elemi iskola is fentartatik és óvodával kiegészittetik.
A beiratások augusztus 28-án kezdődtek.
Felvilágositással szivesen szolgál az igazgatóság: V., ker., Arany János-utca 29. szám.
Kényelmes helyiség. Különféle délutáni tanfolyamok.

VIII. ker. Zene-Conservatorium
Van szerencsém a t. szülőket értesiteni, hogy intézetemben
József-körut 51. (Baross-utca mellett)
a beiratások naponként 10—1 és 3—6 óráig tartatnak.
Tandij havi 10 kor. Beiratási dij nincs.
Felnőttek részére esti tanfolyam.
Prospektust készségesen küldök
Takács Jakab igazgató.

DÓCZI MÓR czipész
Budapest, Kerepesi-ut 10.
ujonnan átalakitott és nagyobbitott üzlethelyisége páratlan a maga nemében. Sehol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem

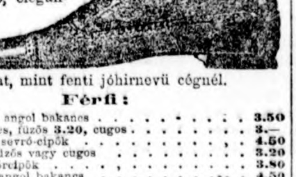

kaphat, mint fenti jóhirnevü cégnél.

Férfi:

Derby, borjubőr angol bakancs	3.50
Borjubőr v. vixes, füzős 3.20, cugos	3.—
Elegáns francia sevró-cipők	4.50
Sárga bagaria füzős vagy cugos	3.20
Amerikai box-bőrcipők	3.80
Lakk vagy box angol bakancs	4.50
Szalon- vagy oroszlakk-cipők	4.—

Női:

Zerge, füzős vagy cugos 3.—, gombos	3.30
Amerikai box, füzős, gombos vagy cugos	3.50
Sevro, füzős, gombos vagy cugos	4.—
Szines bagariabőr-cipők	3.—
Szalon v. oroszlakk	3.40
Lakk, kivágott 1.50, keresztesatios	2.—

Gyermekcipő **1** frt. Fiu- vagy leánycipők **2** frt.
Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállitólevél ingyen. — 10 frton felüli rendelések bérmentve küldetnek. — Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek. — Nem megfelelő árut készséggel kicserélek.

Az üzlet nagyobbitása miatt az összes nyári cipők előállitási áron, vagyis 20 százalékkal a rendes áron alul kaphatók.

Nincs többé **székrekedés,** megszünteti az én **Huss-kalácsom.**
Raktár: **BÉCS, I., Habsburgergasse la.** Prospektus ingyen. Próbaküldemény 12 drb bérmentve 3 K., utánvéttel is.

Felhivás!
12 frttól 15 frtig készülnek műhelyemben remek szabásu divatos férfiöltönyök, felöltők vagy télikabátok mérték után, a legfinomabb gyapjuszövetekből
LICHTMANN SÁNDOR
férfiszabóterme:
Bpest, Andrássy-ut 56. sz. I. em.
Vidéki rendeléseknél egy mintaruha mértékül küldendő. — Vidékre, ha 3 ruhát rendelnek, odaküldöm utazó szabászomat szövetmintákkal.

Szolid árak.
Mautner Henrik
butorszállitási és beraktározási vállalat
BUDAPEST,
VIII., József-körut 21.
Száraz raktárak.

Nagybirtok
elárverezése. Vb. Weisenbacher Endre csődtömegéhez tartozó Nógrádmegye, **Karancs-Berény** község határában fekvő, a karancsberényi 1. sz. tjkönyvben felvett **3646/93/1200 magyar hold** kiterjedésü és a 65. sz. tjkönyvben felvett **133/392/1200 magy. hold** kiterjedésü **földbirtokok,** mintán a f. évi julius hó 9-én megtartott árverési cselekmény a beadott utóajánlat folytán hatálytalanná vált, **ujabb most már végleges birói árverés alá kerülnek,** mely a salgótarjáni kir. járásbiróságnál **1902. évi szeptember hó 25-én d. e. 10 órakor** fog megtartatni. A bánatpénz a k.-berényi 1. sz. tjkvben felvett birtoknál 18024 K. 20 fill., a 65. sz. tjkönyvben felvett birtoknál 496 K. 60 fill. összegben van megállapitva. **Bővebb értesités,** birtokleirások és árverési feltételek **Bende Ödön dr.** tömeggondnok irodájában, **Budapest,** V., Váczi-körut 76.

Zálogházban
levő **arany és ezüstnemüeket,** a ki azokat ki nem akarja váltani, kiváltjuk és **a** legmagasabb többletet kifizetjük.
Alkalmi ajándékul eladunk 13 latos ezüst evőkészletet 12 személyre 140 frt, 6 személyre 65 frtól kezdve és feljebb. Mindennemü finom **ezüst tárgyak** barokk és francia stylusban. Nagy raktár **arany** férfi **láncokból,** massiv aranygyürük 6 forint 40 kr. arany férfi-órák 12 frt, arany női órák 9 frtól kezdve 12 darab massiv evőeszköz 6 frt 50 kr.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.
Grünberger A. Béla örökösei
Budapesten, Harisbazár. Városház-tér 9., I. em. 23. uj szám Váci-utca 30.

A KOSSUTH-ÜNNEP
rendezők és a nagy közönség figyelmébe!
Most jelent meg **GRACZA György** ismert irónak
Kossuth Lajos élete, müködése és halála
cimü jeles történeti munkája **a második kiadásban.** A szép kiállitásu munkát több, mint negyven illusztráció disziti. Az előszót **Kossuth** Ferencz irta. **Kossuth Lajos századik születésnapja emléke** és **az ennek alkalmával tartandó emlékbeszédekhez és felolvasásokhoz nélkülözhetetlen segédkönyv és forrásmunka.** Igen becses emlékkönyv is. Ára diszes kiállitásban 5 korona, egyszerübb kiadásban 3 korona Megrendelhető
LAMPEL R. (WODIANER F. és FIAI) könyvkereskedésében, **Budapest Andrássy-ut 21. sz. a.**

Szinházak heti müsora.

	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház	Uránia szinház
Szerda	Vörös talár	Kuruc Feja Dávid	Nebántsvirág	Herkules munkái	Spanyolország
Csütörtök	A proletárok	Az őrnagy ur	Kuruc furfang	A postás fiu és a huga	Délibábok hazája
Péntek	Közönyt-közönynyel	A polgármester ur	San-Toy	Koldus és királyfi	Monte Carlo Riviera
Szombat	Endre és Johanna	A polgármester ur	A baba	Koldus és királyfi	Nápoly
d. u. Vasárnap este	A kaméliás hölgy	A polgármester ur	Sárga csikó	New-York szé e	

„LE DÉLICE"
A szivarka egyszer meggyujtva mindvégig ég.

Legjobb Vergé **szivarkapapir.**
Legkedveltebb Vergé **szivarkahüvely.**
Minden dohánytőzsdében kapható.

Uj gyógymód Kataphorese Uj gyógymód

IDEG ÉS

NEMI

BETEGSÉGEK.

radikalis gyógyitására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körut 44. I. em

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után fizethető.

Fogak

2 frttol, a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani,

szájpadlás nélkül is.

Foghuzás fájdalom nélkül. — Igen tartós fogtömés. Fogkoronák gyökerekre illesztetnek. — Fogorvos

Dr. Neufeld, Kossuth Lajos-u. 14.

Vasár- és ünnepnapokon délután 4-ig.

Butor

csak jó minőségü.

Hálószoba. kredenc, szőnyeg-divány, asztal, szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón, **eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI. Teréz-körut 40. szám**

Steinberger Mané butoriparosnál.

Hirdetmény.

Schéda Gyula érsekujvári közadós épitőmester csődválasztmányának határozata alapján közhirré teszem, hogy a csődtömeghez leltározott ingóságok két csoportban ajánlati versenytárgyalás utján eladatnak.

Az I. csoportban eladásra kerülnek a csődleltárnak 43—69, 74—242, 244—250, 253, 254 és 257—262 folyószámok, továbbá a tömeggondnok által felvett külön leltárban 329—362 f. számok által felvett ingóságok, u. m. asztalos szerszámok, gyalupadok, gyaluk, vésők stb.; épitkezési anyagok, u. m. különböző deszkák, padlók, hajó padlók. nyers tölgyfaanyag, táblaüveg, kőanyag, fedélcserép, kocsik, állványfa, 1 drb vizszivattyu, állványdeszka és egyébb épitési anyag összesen **8600 korona** becsértékben.

A II. csoportban eladásra kerülnek a csődleltárnak 266—328. f. száma alatt felvett butorok u. m. szekrények, asztalok, képek, egy Wertheim-féle pénzszekrény stb. összesen **900 korona** becsértékben.

A zárt ajánlatok mindkét csoportra elkülönitve **folyó évi szeptember hó 16-ik napjának délelőtt 10 óráig** alulirt tömeggondnoknál Érsekujvárott adandók be.

Az ajánlati feltételek a következők:

1. Ajánlattevő köteles az I-ső csoportra tett ajánlatával egyidejüleg 1000 koronát, a II-ik csoportra tett ajánlatával egyidejüleg pedig 500 koronát bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban alulirt tömeggondnok kezeihez letenni.

2. Az ajánlat az ajánlattevőre kötelező és a csődválasztmány annak elfogadása felett **f. évi szeptember hó 16-án d. e. 10 órakor** tartandó ülésen határoz.

3. A választmány fenntartja magának a jogot, hogy azon esetben ha az ajánlatok egyikét sem tartja kedvezőnek, azok egyikét sem veszi figyelembe.

4. Amennyiben a csődválasztmány valamelyik ajánlatot elfogadja, a vételár az alulirott tömeggondnok kezeihez azonnal lefizetendő és a vevő a megvett ingók tulajdonát azonnal megszerzi.

5. A csődtömeg az eladott ingók mennyisége, valamint minősége tekintetében semmiféle szavatosságot el nem vállal.

6. A vételi illetéket vevő viseli, s tartozik azt azonnal tömeggondnok kezeihez lefizetni.

7. A mennyiben vevő az ajánlati feltételeknek eleget nem tenne, bánatpénzét elveszti és a választmány fenntartja magának a jogot, hogy a fentebb körülirt ingókat az illető vevő veszélyére és költségére akár ajánlat utján, akár szabad kézből eladja.

8. A mennyiben a II. csoport alatti ingókra beadott ajánlatok közül a csődválasztmány egyik ajánlatot sem fogadná el ugy ezen ingók **folyó évi szeptember hó 16-án d. u. 2 órakor** a választmány közbenjöttével nyilvános árverésen a helyszinén egyenkint eladatnak.

Az eladásra szánt ingók alulirott tömeggondnok közbenjöttével mindenkor a délutáni órákban, a csődleltár pedig ugyanakkor annak irodájában megtekinthetők.

Érsekujvárott 1902. szept. 6-án.

Dr. Dohmann Ferenc
tömeggondnok.

Szenzációs ujdonság

az általam föltalált

cipő öntisztitó-gép

melylyel mindenki anélkül, hogy hajolnia kellene, Guzi-kenőccsel bekenve, kétszeri forgatás által cipőit fényesre tisztithatja. **Világhirü találmányom a törv. védett Guzi-kenőcs,** melylyel ha a cipő felső bőrét bekeni, ezennel **1 évi irásbeli jótállást vállalok** és időelőtti elszakadás esetén **ingyen megcsinálom. FENOMENALIS TALÁLMÁNYOM A CIPŐ-SÁMFA,** mely hozzájárul, hogy a cipő az egyévet kibirja, miután a cipőt, ha nedves állapotban levetjük, a bőr összeráncosodását kizárja.

Minden nálam vásárolt cipőhöz találmányaim közül tetszés szerint **kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinek, hogy meggyőződést szerezhessen világhirü Guzi-kenőcsöm jóságáról, ki cimét velem közli, 1 tégely Guzi-kenőcsöt és több ábrával ellátott árjegyzékem küldöm ingyen és bérmentve. Mértéknek a legbiztosabb, ha harisnyában egy papirlapra állva a lábtalp körvonalát lerajzoljuk.** Meg nem felelő cipőért ezennel kötelezem magam a pénzt minden levonás nélkül visszaadni. A teljes postaköltség csupán 30 krajcár.

Férfi vixbőrü sima erős cipő	3.—
Elegáns gavallér vix füzős	3.20
Oroszlakk, cugos v, füzős cipő bőrszárral	4.—
Elegáns szalon-lakk, füzős cipő	4.—
Bagaria-csizma egy darabból halhólyaggal teljesen vizmentesitve, háromszoros talppal, 3 évi jótállással	7.5o
Ugyanaz borjubőrbe, nyelves	8.50
Halina-csizma, térdig érő, egész magas bőrboritással, halhólyaggal vizmentesen	5.—
Párisi divat, feltünő elegáns box v. sevró füzős gavalércipő	4.50
Elegáns barna, bagaria cipő	3.50
Egyéves önkéntesi csizma, elegáns, fényesre tisztitható	10.—
Női zergebőr, cugos v. füzős cipő, erős	3.—
Elegáns szalon-lakk, füzős v. gombos	3.50
Párisi divat, feltünő elegáns box vagy sevró, füzős v. gombos	4.—
Oroszlakk füzős v, cugos, bőrszárral.	3.50

Főüzlet:

Agulár Ignácz

Budapest, Kerepesi-ut 30.

a Rókus-kórház templomával szemben Fióküzlet Király-u. 6.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

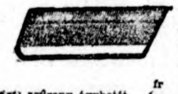

	frt		fr
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	6.—
1 rouge paplan	1.80	1 tengerifü matrac	4.50
1 „ „ prima	2.80	1 afrique „	5.—
1 cachmir paplan	3.40	1 lószőr „	12.—
1 satin „	3.80	1 ablak köper függöny	3.—
1 atlasz cachmir	4.80	1 „ tunis „	1.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	1 „ gyapju „	4.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—	2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 „ „ ágy „	1.30	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50	1 „ „ I.	5.30
1 gyapju „ „	5.50	1 ágyelőke I.	0.85
1 jó lópokróc	1.60	1 tapestry ágyelőke	1.50
1 téli pokróc	4.60	1 mtr. jó futószőnyeg	—.40
1 szép fali szőnyeg	7.50	1 „ „ mintázott	—.75

GICHNER JANOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszadatik.

Magyarország legnagyobb cipő- és csizma-gyára.

A munkások sokasága és tulhalmozott áruraktáram arra késztet, hogy a raktáron lévő 20.000 pár csizmat 2 évi irásbeli jótállás mellett saját árban eladjam. Azért tehát jöjjön mindenki, miután oly olcsón árusitok, mint azt becses vevőim kivánják.

Csizmák:

Halina csizma posztóből, 30 cm. bőrbet. háromszoros talp	6.—
Halina csizma nemez béléssel, nyelvig bőrrel	5.—
Bagaria, csizma, halhólyag betéttel vizmentes	8.—
Bagaria csizma, erős hó és sár ellen, 3-szoros talp	7.—
Vixkalb, kemény vagy puha szár, gavallér	10.—
Bagaria fiucsizma 16—18 évig	5.—
Bagaria fiucsizma 14—16 évig 3.50, 6—13 évig	2.20

Cipőáruk az árjegyzék szerint választandók, vidéki megrendelésnél sokkal szebbet küldök, mintha személyesen választotta volna. Nemtetszés esetén a cipőt vagy csizmát kicserélem vagy a pénzt levonás nélkül visszaadom.

A mértékvételnél elegendő, ha papirlapra állva a láb körvonalát lerajzoljuk.

Agulár Dávid BUDAPEST VII. KER., Erzsébet-körut 6. sz.

Ezen specialista legmelegebben ajánlható **szerfelett gazdag tapasztalatai** alapján, melyeket **rendelő intézetében** és a **kórház hugyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt** számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista,

emeritált kórházi orvos

a rendes foglalkozás megzavarása nélkül legrövidebb idő alatt gyökeresen gyógyit bármily régi és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbetegségeket és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepő az eredmény FÉRFIUI GYENGESÉGNÉL (IMPOTENTIA) még öregebb egyéneknél is.

Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Rendelés 9—3-ig és este 6—8-ig

Budapesten, Erzsébet-körut 12. sz.

(a New-York palotával szemben), **félemelet.**

(Bejárat a lépcsőnél. Külön várótermek.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota

(átjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb **hugycsőfolyásokat,** legsulyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros **sebeket,** **syphilist,** az **önfertőztetés utóbajait**

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön **várótermek.**

Levelekre dijtalanul **azonnal válaszoltatik;** esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Ferenc József kabát 3 frt
Jaquet ... 2 frt
Felöltő ... 4 frt
Nadrág ... 2 frt 50
Mellény ... —.50
Rotnberger Jakab Kristóf-tér 2. I.

Schmalhaus Janka

Budapest, VI. Laudon-utca 1. (üzletben)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemü hajmunkákban, u. m. hajfonatok, parókák stb-ben. Javitások gyorsan és legjutányosabb árak mellett eszközöltetnek. Kihullott hajból minden hajmunkát készitek.

Butorok,

rendkivüli alkalmi vételekből **jutányosan** eladatnak **részletekre és** készpénzért, ugyszinte vétetnek. Hunyadi-tér 3. sz. az udvarban.

Wiener A. utódánál

Budapest, IX., Üllői-ut 123. szám alatt igen olcsón kaphatók használt és uj

ajtók és ablakok.

Látványosság.

Keveset használt 4 szoba

BUTOR

1 teljes baroque hálószoba belga bleu-márvány **frt 400,** 1 teljes nagyon finom baroque ebédlő; 1 III. ajtós kredenc, 1 pfeiler, 1 patent baroque asztal, 6 bőrszék, 1 nagy diszitett ebédlő divân **frt 440,** 1 teljes szalon, 1 baroque kanapee, 2 fotel, 2 szék, a legdrágább selyemből, 1 baroque Jardinär és tükör, 1 baroque szalon asztalka, 2 oszlop **frt 235,** 1 uri szoba berendezés, s p. 1 könyvszekrény, 1 nagy angol iróasztal, 1 bőr iróasztal-fauteil, 1 szőnyeg garnitura, 1 uri asztal, 1 dohányzóasztal **frt 185.** Smyrna- és perzsa-szőnyegek. képek, mahagoni- és diófa, disz, ugymint egyszerü-, matt és fényezett butorok. Teljes szálloda-, iroda-. előszoba- és konyhaberendezések. Csakis keveset használt butorok azonnali készpénzfizetés mellett vétetnek.

Butorraktár

Szerecsen-utca 1. sz.

1. emelet,

az Andrássy-ut mellett.

Most jelent meg!

Latin-magyar Zsebszótár

középiskolák számára.

Szerkesztette:

SCHMIDT JOZSEF

állami főgymn. tanár.

I. rész: **Latin-magyar.** II. rész: **Magyar-latin.**

Egy-egy rész csinos vászonkötésben 2 korona.

Mindkét rész egy erős félbőrkötésben 4 korona.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár aránylag kis helyen mindazt nyujtja, a mire a tanulónak szüksége van. Schmidt szótára nem hagyja a tanuló kérdéseit sohasem felelet nélkül, mert előtte éppen csak a kérdések lebegtek folyton munkája készitésénél. Minden egyes szócikken meglátszik, hogy a könyve felett görnyedő tanulóra gondolt a szerző, ennek a szemével igyekezett látni, egyre arra gondolt, hogy ennek munkáját könnyitse.

Meg vagyunk győződve, hogy ezt a szaktanárok is fel fogják ismerni és ugy a tanitás, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozditani az értékes munkának gyors elterjedését. Ez a munkájuk annál könnyebb lesz, mert a diszes vászonkötésü, nyomdailag is szép kiállitásu, a szemre nézve kellemes betükkel szedett szótár egy-egy részének ára mindössze 2 korona.

Megjelent és kapható az „ATHENAEUM" irod. és nyomdai részvénytársulatnál Budapesten, VII., Kerepesi-ut 54. sz.

Nyilatkozat.

A magas cs. k. törvényszék 1899. évi október 14-iki 8130. sz., és a magas keresk. miniszterium 1899. december 25-iki 62.828 sz. ítélete alapján

„J. Klaps-Feder"

elnevezés nekünk mint szóbeli védjegy a kereskedelmi- és iparkamara védjegylajstromába Bécsben bevezettetett és csak a mienk az egyedüli jog ez elnevezést használni; védjegyjogunk mindennemü hamisitása ellen a védjegy-törvény 1890. évi január 6-iki 23. és 25. §§-ai, hivatalos lap 19. sz. és a védjegy-novella 1895. évi julius 30-iki 2. §., hivatalos lap 108. sz. rendelkezése alapján, **a legnagyobb szigorral fogunk eljárni.**

Carl Kuhn & Co. Bécs,

gyári-raktár: I. Stephansplatz 6.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.